

КЕЙИН КЕЧ БЎЛМАСИН...

Бир беморимизнинг ҳикояси эсимдан чиқмайди. Наркоман ота «ломка» азобида ётганида уч яшар фарзанди унга шприц тутқазаяпти. Бола бечора унинг нималигини билмайди, билгани отаси ўзига уқол қилса азоб чекмайди, бақирмайди... Бундан ортиқ фожиа борми?

4 бет

БАРБОД БЎЛГАН «ОПЕРАЦИЯ»

Сўхбат сўнггида Саъдулла Саҳобиддинга 3 метрлар келадиган арқонни берди. Сўнг қўшиб қўйди:

— Сени 5000 АҚШ доллари кутаяпти...

10 бет

Mustaqillik huquq demakdir

Нидо

O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI BOSH PROKURATURASINING NASHRI

1997-yil 27-avgustdan chiqa boshlagan

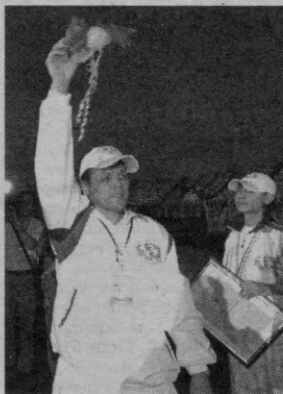
2008-yil 22-may, № 21 (594)

БАРКАМОЛ АВЛОД — 2008

УЧРАШУВ

«Баркамол авлод» номини олган бу мусобақаларни биз Кадрлар тайёрлаш миллий дастуримизнинг яна бир саҳифаси, янги давлат, янги жамият куриш, дунёда ҳеч кимдан кам бўлмаган ҳаёт барпо этиш йўлидаги орзу-интилишларимизнинг ёрқин намунаси, деб биламиз.

Ислом КАРИМОВ

Тинчлик ва дўстлик байрами

Дарҳақиқат, Президентимизнинг саъй-ҳаракатлари туфайли давлатимизда ёшларимиз учун барча шарт-шароитлар яратилган. Айниқса, 2008 йилнинг «Ёшлар йили» деб номланиши ўсиб келаётган ёш авлоднинг келажакка бўлган ишончини янада ошириб юборди. Чунки, «Ёшлар йили» Давлат дастурида таъкидланганидек, «Бу юксак эътиборга муносиб бўлиш, яъни Ватанимиз бизга ишонаётими, биз ҳам унга шунга яраша хизмат қилмоғимиз шарт». Бу бугун юрагида ўти бор ҳар бир қорақалпоғистонлик ёшларнинг ишорига айланган. Улар ҳар кун нафақат ўзларининг, балки барча ватандошларимизнинг ҳаётига ўзгача мазмун бахш этиш

учун интилаётганликлари ҳамма-мизни қувонтиради.

17-20 май кунлари Қорақалпоғистон Республикаси маркази — азим Нукус шаҳри улкан спорт байрамига мезбонлик қилди. Бу галги мусобақаларда 2296 нафар ёшлар спортнинг футбол, валејбол, баскетбол, гандбол (қўл тўпи), миллий кураш, сузиш, теннис, стол тенниси, шахмат, бадий гимнастика ва енгил атлетика каби турлари бўйича кураш олиб боришди. Мусобақанинг тантанали маросими бўлиб ўтган «Турон» стадиони замонавий меъморчилик андозалари бўйича қайта реконструкция қилиниб, стадион сатҳига кишин-ёзин ям-яшил тус бериб турадиган сунъий чим

ётқизилди. 12 минг томошабинга мўлжалланган сифатли, қулай ўриндиклар ўрнатилди. Барча қулайликларга эга бўлган ётоқхоналар, дам олиш ва ювиниш хоналари, замонавий ускуналар билан жиҳозланган машғулот хоналари, спорт заллари ёшлар ихтиёрида бўлди. Шуни алоҳида таъкидлаш лозимки, мазкур мусобақалар ёшларнинг фақатгина спорт байрами бўлиб қолмади. Ташкилотчилар томонидан турли кўнгилочар тadbирлар уюштирилди, қадимий жойларга саёҳатлар ташкил этилди.

Ҳа, тўрт кун давом этган «Баркамол авлод—2008» спорт ўйинларининг республика босқичи ана шундай байрамона руҳда бўлиб ўтди.

Муҳими, у ёшларнинг чинакам дўстлик, муҳаббат айёмига айлана олди. Урта махсус, касб-хунар таълими муассасаларининг спортчи ўқувчи-ёшлар ўртасида 2001 йилдан буён ўтказиб келинаётган «Баркамол авлод» спорт мусобақаларининг бу галгиси ҳам худди аввалгилари сингари ёшлар хотира-сида муҳрланиб, уларнинг келажакда ақлли, соғлом кишилар бўлиб етишишларига омил бўлади, деб ҳисоблаймиз.

Убайдулла МНАЖОВ,
Қорақалпоғистон Республикаси
прокуратураси
бўлим бошлиғи.
Нуриддин ОКНАЗАРОВ,
«Нидо» муҳбири

Билим ва тажриба уйғунлиги

Ўтган йили мамлакатимиз Президентининг қарорига биноан Ўзбекистон Республикаси Бош прокуратурасининг Олий ўқув курслари ташкил этилган эди. Ҳозирда мазкур маскан тингловчиларнинг касбий савиясини янада яқсаттириш мақсадида соҳа мутахассислари билан кўплаб учрашувлар уюштириб келинмоқда. Бу албатта, ёш кадрларнинг амалиётда тўлақонли фаолият олиб боришларида катта қўмақ беради десак, муболага бўлмайди.

Яқинда Олий ўқув курслари тингловчилари учун Бош прокуратуранинг Фахрийлари ижтимоий кўллаб-қувватлаш жамоатчилиги маркази раиси Ботир Калонов бошчилигидаги прокуратура фахрийлари билан учрашув ташкил этилди. Учрашувда прокурор-тергов ходимлари олдида қўйилаётган вазифаларнинг нечоғлик аҳамияти моликлиги хусусида сўз борди. Шундан сўнг, фахрий меҳмонлардан Эгамберди Ҳақимов ва Султон Полвоновлар сўз олиб, меҳнат фаолияти давомидаги тажрибаларини тингловчилар билан ўртоқлашди. Учрашув низоҳида тингловчилар ўзларини қизиктирган саволларига атрофлича жавоб олишди.

Ўткиржон ДЕҲҚОНОВ,
журналист

СУХБАТ

Жамият ва давлат манфаатлари йўлида

Мамлакатимиз тараққий топиши учун амалга оширилаётган ислохотлар, қўрилаётган чора-тадбирлар янада эркинроқ, адолатлироқ жамият барпо этишга, аҳолининг ҳаёт фаровонлигини яхшилашга қаратилганлиги билан аҳамиятга моликдир. Иқтисодийни юксалтиришнинг ҳозирги босқичида прокуратура органлари ҳам алоҳида масъулият юклаган. Қонунийликни таъминлаш, адолат устуворлиги тамойилини тўла-тўқис юзага чиқариш, мақсадларимиз йўлида тўсиқ бўлаётган салбий ҳолатларни бартараф этиш ана шундай вазифалар ҳисобланади. Сурхондарё вилоят прокурорининг биринчи ўринбосари Муҳиддин ҚИЁМОВ билан сўхбатимиз ҳам ана шу ҳақда бўлди.

— 2008 йилнинг ҳам бир неча ойна орда қолди. Шу даврда вилоят прокуратура органлари фаолиятининг асосий йўналишлари нималардан иборат бўлди?

— Жорий йилнинг ўтган даврида вилоят прокуратура органлари томонидан фуқароларнинг ҳуқуқ ва эркинликлари, жамият ва давлат манфаатларини ҳимоя қилиш, жиноятчиликка қарши кураш ва ҳуқуқбузарликларнинг олдини олиш, шунингдек, қишлоқ хўжалиги йўналишида қонунлар ижроси юзасидан муайян ишлар амалга оширилди. Асосан давлат мулки ва бюджет маблағларининг сарфланиши, аҳолининг кам таъмин-

ланган қатлами ижтимоий ҳимоя қилиш, меҳнат ва бандлик, хотин-кизлар ҳуқуқи, тўлов интизоми, таълим, банклар ва нақд пул муомаласи, соғлиқни сақлаш, ёнилғи, энергия ресурсларининг сақланиши, коммунал тўловларни ундириш, тadbиркорлик субъектлари ҳуқуқларини ҳимоя қилиш ҳамда Ёшлар йили Давлат дастурининг ижросига оид қонунлар, Президент фармонлари ва ҳукумат қарорлари ижроси устидан назорат ишлари олиб борилди.

Аниқланган барча қонунбузилиш ҳолатларига прокурорлик муносабатлари билдирилди. Йилнинг дастлабки чорагида ўтказил-

ган 117 та текшириш натижасига кўра 2324 та прокурор назорати ҳужжатлари қўлланилди. Мансабдор шахслар томонидан қабул қилинган 232 та ноқонуний ҳужжатлар протестлар асосида бекор қилинди.

Аниқланган моддий зарарнинг 17,4 млн. сўми айбдор шахслардан ихтиёрий равишда қопланиб, 189,2 млн. сўмлик зарарни ундириш юзасидан судларга 626 та ариза киритилди. Вилоят прокуратура органлари томонидан тергов ҳаракатлари олиб борилган 69 та жиноят иши бўйича 4 млрд. 507,8 млн. сўмлик зарар аниқланиб, шундан 4 млрд. 297,9 млн. сўми ёки 95,3 фоизи тергов жараёнида ундирилиши таъминланди.

— Фуқаролар кўпинча иш ҳақлари ва нафақалар ўз вақтида тўланмаётгани, нафақалар тайинланишидаги ноҳақликлар тўғрисида шикоят қилишларига гувоҳ бўлиш мумкин. Бу борада бажарилган ишлар ҳақида тўхталсангиз?

— Текширишлар шуни кўрсатмоқдаки, ҳақиқатан ҳам айрим ташкилот ва корхоналарнинг раҳбар ва масъул ходимлари ўзига юклатилган хизмат вазифасини лозим дара-

жада бажармасликлари, мансаб ваколатларини суиистеъмол қилиш, ишчи ва хизматчилар учун ажратилган иш ҳақи ва бошқа маблағларни ўз вақтида тўлаб берилишини таъминламаслик фуқароларнинг ҳақли эътирозлари келиб чиқишига сабаб бўлмоқда.

Жумладан, Ангор туманидаги «Новшаҳар» сувдан фойдаланувчилар уюшмасида ишчи ва ходимларнинг 2007 йил мартдан 2008 йил мартга қадар 3 млн. 650 минг сўм иш ҳақи тўланмаган. Устига устак уюшма ҳисобчиси Э.Чориев февраль ойида чек орқали банкдан 264 минг сўми иш ҳақи тариқасида олиб, ўзлаштириб юборган. Бундан ташқари бошқа ходимларга тегишли бўлган 36 минг сўм иш ҳақини уюшмага алоқаси бўлмаган таниши З.Жаннатмуродованинг пластик карточкасига ўтказиб берган. Шу каби қонунбузилиш ҳолатлари Ангор тумани «Новшаҳар» машина-трактор парки, Денов тумани «Денос инженерлик қурилиш компанияси», Бейсун тумани «Пиллачлик» масъулияти чекланган жамиятларида ҳам содир этилган.

(Давоми 3-бетда).

Ҳаром лўқма татимас

Ҳар ким бирор бир ишни бошлаётганида албатта муайян бир максادга эришишни, ўзидан ташқари жамиятга ҳам наф келтиришни истайди. Мамлакатимизда бунинг ўчми етарли ҳуқуқий шарт-шароитлар яратилган. Бирок, қонун талабини четлаб ўтмоқчи бўлган тadbirkorлар ҳам учраётмики, улар ҳеч ким қўрмайди, ҳеч ким билмайди қабилда иш тутиб, ён-атрофдагиларни алдашга уринаяптилар.

Хусусан, департамент ходимлари томондан ўтказилган текширишда фуқаро Ж.Исмоилов ва Х.Ҳамдамалов «Формула строй сервис», «Ихтиёрбек Анвар Илҳом», «Маҳмудов Абдурахмон кўрки», «Рўзиев Сухроб саховати», «Аква интеграл комфорт», «Ром император», «Муродов Фазлиддин Бахриддинович», «Адолат нур сервис», «Шабнам Абдумалик», «Багира Буҳара», «Зенит Феникс», «Жуйзар строй монтаж сервис» каби хусусий корхоналар ташкил этиб, улгуржи савдо рухсатномаларини қалбақлаштирган ҳолда 23,3 млрд. сўмлик товар айланмасини амалга оширганлиги маълум бўлди. Маҳсулотларини сотишдан тушган 7,4 млрд. сўмини назорат касса машинасидан ўтказмаганликларидан ташқари банкка ҳам топширилмаган. Шу билан бирга фаолият давомида 698,7 млн. сўмлик солиқларни ҳам тўлашмаган.

Бу икки азамат шу билан чекланиб қолмасдан, фаолиятлари натижасида олган даромадни легаллаштириш мақсадида «Жонгелди юлдузи», «Қандиёр-Асад-Ашур», «Балтика Электрон сервис» ва «Азамат-қурилиш-Бун» хусусий корхоналарини ташкил этиб, жинорий фаолиятларидан олинган 44,6 млн. сўм пул ҳамда 88,2 млн. сўмлик мол-мулкни ушбу корхоналарнинг низом жамғармаларига ўтказишган. Бундан ташқари, улгуржи савдо билан шуғулланишга рухсат берувчи лицензияни ҳам қалбақлаштириб, бюджетга тўланиши лозим бўлган жами 136,8 млн. сўмини ягона солиққа тўламай келишган. Маҳсулотларини сотишдан тушган 1,2 млрд. сўмини назорат касса машинасидан ўтказмаган.

Қонунни четлаб ўтмоқчи бўлган бундай «шаввоғлар» қилаётган қингир ишларидан катта даромад олишни кўзлашса-да, бир кун келиб сирлари фош бўлишини ўйлаш-

маган ҳам қўринади.

Департаментнинг Қашқадарё вилоят бошқармаси ходимлари томондан ўтказилган таҳлилда фуқаро Л.Номозов ва бошқалар ДТ «Халқ банки»нинг Қарши шаҳар бўлими мансабдор шахслари билан жинорий тил бириктириб, «Аброр юксалиш» МЧЖ бўйича 465,2 млн. сўмлик, «Чорва юксалиш» МЧЖ бўйича 920,3 млн. сўмлик улгуржи товар айланмасини амалга ошириб, ДСИга топширган ҳисоботларидан солиқларни қамайтириб кўрсатгани, жами 68,1 млн. сўм солиқларни тўлашдан қасддан бўйин товлаганликларини аниқланган. Л.Номозов бундан ташқари фуқаро З.Ҳасановнинг ишончини суистемол қилган ҳолда унинг номига «Оилавий тadbirkor Хасанов Зонир» номли тadbirkorлик субъектини ташкил этган. Аммо унинг ДСИда рўйхатдан ўтказмасдан З.Ҳасановнинг имзосини қалбақлаштириб, ДТ «Халқ банки»нинг Қарши шаҳар бўлимидаги ҳисоб рақами орқали 145,7 млн. сўмлик улгуржи савдо фаолиятини амалга оширган ва банкдан 78,5 млн. сўм маблағни нақдлаштирган. Жинорий йўл билан олинган 285 млн. сўмлик маблағларга Қарши ва Косон ёр экстракция заводларидан сотиб олинган шрот ва шелухани нақд пулга сотиб юбориб, даромадини чўнтакка урган. Шу билан бирга Л.Номозов бундай фаолияти давомида топган даромадлари ҳисобидан «Дамас» русумли автомобилга сотиб олиб, ўз эгаллик ҳуқуқини янада шу мақсадида уни отаси С.Шодмонов номига расмийлаштирган.

Қингир ишининг қийғи қирқ йилдан кейин ҳам чиқади, дейишлари бежиз эмас. Шунинг учун қонун доирасида юриб, ишни тўғри ташкил этишга нима етсин.

Шокир АДАШЕВ,
Бош прокуратура ҳузурдаги СВОЖДЛҚК
департаменти катта инспектори

Дўстлик тумани Жиззах вилоятининг Чўл ҳудудида жойлашган Чўл шароитида лекхончилик қилишнинг ўзига яраша қийинчилик ва муаммолари бор. Шунга қарамастан лекхонларимиз давлатга галла ва пахта топшириш режаларини ортиги билан улдалаб келмоқда. Туманимиз вилоятга иқтисодий жиҳатдан ҳам ўз нуфузига эга. Дўстлик дон комбинати, Дўстлик нефть базаси унитар корхонаси каби ташкилотларнинг нафақат вилоят, балки республика ҳам ўз ўрни бор.

Назорат давом этмоқда

Бу корхоналарда меҳнат қилаётган ишчи ва хизматчиларнинг ҳақ-ҳуқуқини ҳимоя қилиш бизнинг асосий вазифамиз ҳисобланади. Фаолиятимиз ҳақида тўхталадиган бўлсам, жорий йилнинг биринчи чорагида қонунийликни таъминлаш, жиноятчиликка қарши кураш, фуқароларнинг ҳуқуқ ва манфаатларини ҳимоя қилиш борасида муайян ишлар амалга оширилди.

Қонунлар ижроси устидан назорат тартибиде 8 та текшириш ўтказилиб, натижаларига кўра, аниқланган қонунбузилишларни келтириб чиқарувчи шарт-шароитларни бартараф этиш борасида 17 та тақдимнома киритилди. Қонунбузилишларга йўл қўймастик тўғрисида 12 нафар шахс ёзма равишда огоҳлантирилди. 53 нафар шахс маъмурий, 30 нафар

шахс интизомий жавобгарликка тортилди. Битта ҳолатда жиноят иши қўзғатилди. Етказилган зарарни ундириш борасида 2 млн. 417 минг сўмлик давво арзларини қўзғатиб, барчасининг ундирилиши таъминланмоқда. Туман прокуратурасида фуқароларнинг мувожаатларига алоҳида эътибор қаратилган. Фуқаро Қ.Ирсалев ва бир гуруҳ пенсионерлар нафақа тарқатувчи Ш.Бозоровнинг ноқонуний хатти-ҳаракати юзасидан шикоят арзига билан мувожаат қилишгани. Текширишда туман почта алоқа тармоғининг

ний ҳукм чиқарилди. Жиноятларнинг келиб чиқиш сабабларини ўрганиш ва унинг олдини олиш чораларини кўришда жамоатчилик билан ҳамкорликка кенг ўрин берилмоқда. Худуддаги корхоналарда, қишлоқ фуқаролай йиғинларида жамоатчилик билан юзма-юз мулоқотлар уюштирилмоқда. Уларда жиноятнинг илдини таҳлил қилиниб, вазифалар белгилаб олинапти. Энг асосийси, ҳар бир жиноятни келтириб чиқарувчи сабаб ва шарт-шароитларни бартараф этиш борасида туман ИИБга тақдимномалар киритилиб, унинг му-

ҳоқамасида прокурор иштироки таъминланмоқда.

Кўрилган чора-тадбирлар самараси ўлароқ, жорий йилнинг биринчи чорагида туман ҳудудида бир гачна жиноят турларининг содир этилиши қамийганини кўзатилади. Босқинчилик, транспорт воситасини олиб қочиш, одамларни ёллаш каби салбий ҳолатлар рўй бермади.

Икки ҳолатда тибқуванд моддасини ўтказиш билан боғлиқ бўлган жиноятлар содир этилганини аниқланди. Жумладан, туман ИИБ ходимлари ўтказган тadbirkor асосан сўмлик этказилган зарар иктирий равишда ундирилди. Жумладан, туман «Машина-трактор парк» АЖ муҳандиси Д.Шодиёв 1 млн. 108 минг 274 сўмлик эҳтиёт қисмларни талон-торож қилганини аниқланди. Унинг жиноят иши судда кўрилиб, қону-

Шавак ТУРДИБЕКОВ,
Дўстлик туман прокурори

Бозор муносабатларига асосланган иқтисодий тараққиёт йўли танлаб олинган, мамлакатимизда хусусий мулкчилик, тadbirkorлик фаолияти учун кенг имкониятлар яратиб берилди. Бундай имкониятлардан маҳаллий тadbirkorлар билан бир вақтда хорижий тadbirkorлар ҳам самарали фойдаланиб, мамлакатимиз иқтисодиётини муносиб улус қўшиб келишмоқда.

Аммо хорижий сармоядорлар ва тadbirkor-

вис хизматидан мамнун. Супермаркет ходимларининг қўли қўлганга теғмайди, савдо авжиде. Табиийки, бундан хорижлик тadbirkorлар — «Чорус савдо маркази» ОАЖ хорижий корхонаси бошди-ректори Вахит Гонеш, бош директор ўрин-

нажарга асосан қўрилган кўп миқдордаги даромадини ҳам яшириб, давлатга 1047,96 АҚШ доллари миқдоридеги даромад солиғини тўлашдан бўйин товлашади.

Шунингдек, супермаркет ва унинг омборхонасидан жамият бухгалтериясига кирим қилинмаган 320 млн. 1 миңг 809,06 сўмлик хорижда ишлаб чиқарилган озиқ-овқат ва ноозиқ-овқат маҳсулотлари сотиш мақсадида сақлаб келинаётгани аниқланган. Бу супермаркетда қонунга хилоф равишда жуда кўп миқдор-

Барака — ҳалолликда

Мустақилликнинг илк кунларидан оқ тadbirkorликка кенг имкониятлар яратиб берилди. Бу барада юртбошимизнинг қўллаб қармоғлари, ҳукумати-миз қарорлари эълон қилинди. Солиқ ставкалар йил сайин қамийтириб берилмоқда, бундай имкониятлардан фойдаланган тadbirkorлар хорижлик ҳамкорлари билан товар айирбошлашни янада кенгайтирмоқда. Бирок яратиб бераётган имтиёزلарни менсимайдиган тadbirkorлар ҳам кам бўлса-да учраб турибди.

Эллиққалъа туманининг Халқлар дўстлиги кўчасида яшовчи Илҳом Туробов ана шундай тadbirkorлардан чиқиб қолди. У туман ҳокимлигидан уяли алоқа телефонлари ва компьютер техникаларига хизмат кўрсатиш фаолияти билан шуғулланиш учун яқна тadbirkor сифатида рўйхатдан ўтказилган. Тadbirkor яқши ниятда 2007 йил 21 декабрь кун Ташкентда фаолият кўрсатаётган «Пайнет» қўшма корхонаси билан терминал хизмат кўрсатиш бўйича шартнома тузганди. Унинг фаолияти ўрганилганда савдодан тушган 5 млн. 996 миңг сўм нақд пулни НКМдан ўтказмай ўз эҳтиёжи учун ишлатиш юборгани маълум бўлди. Ушбу ҳолат юзасидан жиноят иши қўзғатилди.

Бугунги ҳаётимизни уяли телефонлар-сиз тасаввур қилиш қийин. Ҳозирда мамлакатимизнинг чекка овуқлариде юртдошимиз дунёнинг нариги бурчагиде таниши билан уйда ётиб сўбатлашишга муяссар бўлди. Лекин бундай техника ютқуларидан фойдаланишининг ўз-ўзидан бўлмаслиги туюли. Уяли телефон картчаси учун 60-70 километр йўл босиб туман марказига келишининг ўзи бўлмайди. Ўйирига томони шундаки, қишлоқ ва овуқларда ҳам телефон картчалари сотадиган шаҳобчалар очилмоқда. Лекин ана шундай хизматларни кўрсатадиган айрим яқна тadbirkorлар фақат ўз чўнтақларини ўйлаётгани ачинарли ҳол.

Амирбод овуқ фуқаролари йиғини-да яшовчи Эргаш Баратов 2005 йил 25

октябрда туман ҳокимлигидан Ўзбекистон ҳудудида ишлаб чиқарилган лотереяларни ва уяли телефон картчаларини чакана йўл билан сотиш учун рўйхатдан ўтганди. Хусусий тadbirkor 2003 йил 11 июлидан 2008 йил 23 январига ўзининг банкдаги ҳисоб рақами орқали 287 млн. 694,3 миңг сўмлик банк операцияларини амалга оширган. Унинг фаолияти ўрганилганда тadbirkor 2 млн. 692,3 миңг сўмлик солиқ ва мажбурий тўловларни қасддан тўламаганини маълум бўлди.

Маълумки, департамент органлари фаолияти қўзғатилган жиноят ишлари сонига қараб эмас, балки профилактика ишларининг самараси ва давлат бюджетига ундирилган маблағларга қараб баҳоланади. Шундан келиб чиқиб, аҳолига иқтисодиёт ва солиқ соҳасидаги изоҳотларнинг моҳиятини, содир этилган қонунбузилиш учун жазонинг муқарарлигини тушунтириш борасида бирим томонидан 2008 йилнинг 3 ойида 33 та профилактика тadbirkor ўтказилди.

Солиқлар ҳаётимиз фаровонлиги учун хизмат қилар экан, иқтисодиёт, солиқ ва валютага оид ҳуқуқбузарликка қарши курашиш нафақат соҳа ходимларининг вазифаси, балки барча юртдошларимизнинг бурчи бўлиб қолиши керак.

Санжар ТОҶИЕВ,
Бош прокуратура ҳузурдаги СВОЖДЛҚК департаменти
Эллиққалъа туман бўлими
инспектори

ҚОНУНГА АМАЛ ҚИЛИНГ, ЖАНОБ БИЗНЕСМЕН!

лар учун яратилган имкониятларга қарамай, айрим «уддабурон» бизнесменлар ноқонуний даромад топиш мақсадида мамлакатимиз қонунларини четлаб ўтишга ҳаракат қилишмоқда. Турган гапки, улар вақти-соати билан қонун олдида жавоб беринишларига тўғри келмоқда.

Туркиялик бизнесменлар Вахит ва Фикрет Гонешлар ҳам пойтахтимиз истеъмол бозорини обдон ўрганиб чиқиб, шахримизда тadbirkorлик фаолиятини олиб боришга қарор қилишган. Улар бундан бир неча йиллар бурун «Чорус савдо маркази» ОАЖ хорижий корхонасини ташкил этишадиган ва юқориде таърифини келтирган дўконни супермаркетга айлантириб, аҳолига савдо хизмати кўрсатишини йўлга қўйишди. Аҳоли бу ерда хориждорларга кўрсатилаётган замонавий савдо ва сер-

вис босари Фикрет Гонеш ҳам мамнун эди. Улар аввалига юрти-

да савдо фаолияти амалга ошириб келинганидан далолат беради. Тергов давомида етказилган зарар тўлиқ ундирилган.

Жиноят ишлари бўйича Тошкент шаҳар суди ҳукми билан хорижлик тadbirkorлар Вахит Гонеш, Фикрет Гонеш, Йилдиз Южел ва ҳамюртларимиз Ирина Сайбаталова, Барно Мавлонова-гал қилмишларига яраша жазосини олди.

Шу ўринда бир мулоҳаза: ана шундай иқтисодий жиноятларга қўл ўрган хорижлик бизнесменларга ҳамтовоб бўлган юртдошларимизда ватанпарварлик туйғули бўлганда, турган гапки иш бунчаликка бориб етмас эди. Демак, ҳамма соҳада ҳам маънавий бойликнинг ўрни бор.

Улғубек СУЛАЙМОНОВ,
Тошкент шаҳар прокуратураси
АМИБ катта терговчиси

(Давоми. Бошланиши 1-бетда).
Пластик карточклар ҳисоб ва рақларига маблағлар кирим қилиниши ҳамда бухгалтерия ҳисоби юртилишида жиддий қонунбузилишларга йўл қўйилмоқда. Жумладан, АТ «Пахтабанк» вилоят бошқармаси ва «Халқ банки» Музабот туман бўлими масъул ходимлари ўзaro жиноий тўқ бириктириб, миқдор ҳисоб рақамларида маблағ бўлмасда-да, 7 та миқдорда очилган пластик карточкларга 200 млн. сўм маблағни кирим қилиб, банкнинг жуда кўп миқдордаги пулини талон-торож қилишган. Шунингдек, АТ «Пахтабанк»нинг Кумқўрғон филиалида ҳам худди шу йўсунда банкнинг 260 млн. сўм маблағи

қилиш борасидаги ишлар қандай бормоқда?
— Тадбиркорликни қўлаб-қувватлаш, кичик бизнесни ривожлантириш борасида доимий равишда текширишлар ўтказилиб боришмоқда. Аниқланишича, айрим маҳаллий ҳокимликлар ва солиқ идоралари томонидан тадбиркорлик субъектларининг ҳуқуқларини чеklangидан қарорлар қабул қилинишига йўл қўйилган.
Термиз тумани ҳокимининг қарорига кўра «Боқи Чино А.П.» кўп тармоқли кичик корхонаси фаолиятини тугатиш ва давлат реестридан чиқариш белгиланган. Бу қарор Вазирлар Маҳкамасининг 1999 йил 3 июль кунги «Молия-

наси фаолияти тугатилиши ва давлат реестридан чиқарилиши белгиланган. Прокуратура протестларига асосан туман ҳокими ва туман давлат солиқ инспекцияларининг 7 та ноқонуний қарор ва буйруқлари бекор қилиниши таъминланди.
Фуқаролик ишлари бўйича Шеробод туманлар суди қарори билан З.Ражапов раҳбар бўлган фермер хўжалигига тегишли ер майлони бошқа фуқарога олиб берилган эди. Вилоят прокурорининг 2008 йил 23 январдаги нозират тартибдаги протести билан ноқонуний суд қарори бекор қилиниб, ер майлони фермерга қайтарилиб, унинг қонуний манфаатлари тикланди.

рибаси кам эди. Натижада кўпинча шартнома мажбурийатлари бажарилмади, ердан хўжасизларча фойдаланиш, етиштирилган маҳсулотни тасаруф қилишдаги талон-торожликлар ва бошқа турли-туман қонунбузилишлар содир этилди. Шу ўринда юқоридagi жараёни қонуний ва адолатли амалга ошириш учун давлат назоратига эҳтиёж туғилди ва Президентимизнинг 2004 йил 11 мартдаги «Қишлоқ хўжалигида ислохотларни амалга оширишга қаратилган қонунлар ижросини таъминлашга оид қўшимча чора-тадбирлар тўғрисида»ги Фармони билан бу вазифани бажариш прокуратура органларига юклатилди. Бу борада олиб борилган иш-

рель ҳолатига туман ҳокимликларини захирасида жами 64 миңг 996 гектар ер майлони ва яйловлар бўлиб, улар бўйича қайта танлов ўтказиш масаласи ҳал этилмагандек қолмоқда. Натижада кўлаб туманларда экин ерлари, яйловлар, боғлар ҳозирги кунга қадар қонуний эгаларига тоширилмаган. Уларда маҳсулот етиштириш ва мелiorация-ирригация тадбирларини ўтказиш ишлари қониксарсин.
Фалла — халқимизнинг रिқрузи. Дон қабул қилиш корхоналаридан бири — «Сариосиё дон» масъулияти чекланган жамятида идоровий назорат ва интизом бўшаптириб юборилганлиги туфайли мулкнинг сақланишига оид

Жамият ва давлат манфаатлари йўлида

талон-торож қилинган. Айбор шахсларга нисбатан жиноят иши қўзғатилиди.
Шунингдек, текширишларда айрим фуқаролар йигинлари томонидан нафақалар тайинлашда оиланинг моддий ва мулкий аҳволи ўрганилмаганлиги фактлари аниқланган. Фуқаро З.Омоновнинг йиллик даромади 1 млн. 237 сўмни ташкил этган, бироқ Термиз шаҳар 14-умумий ўрта таълим мактаби ҳисобчиси О.Қурбонова З.Омоновнинг даромадини 215 миңг 961 сўмга қамайтирган ҳолда сохта маълумотнома бериб, ноқонуний равишда нафақа тайинлашга сабабчи бўлган. Айборлар қилмишига яраша жазосини олиши тайин, албатта.
— Маълумки, иқтисодий тараққиётни кичик ва ўрта бизнес тадбиркорларининг кенг қўламли фаолияти белгилаб беради. Тадбиркорларнинг ҳуқуқларини ҳимоя

хўжалик фаолиятини амалга оширмаётган ва қонунчиликда белгиланган муҳлатларда ўзларининг устав жамағдаларини шакллантирмаган корхоналарни тугатиш тартиби тўғрисида»ги қарори билан тасдиқланган Низом талабларига кўра тугатиш ҳужжатларининг тўлиқ пакети тўпланганидан сўнг корхонанинг муассислари ёки таъсис ҳўжатлари билан вакил қилинган органи ёхуд худудий маҳсул комиссиясининг тугатилаётган корхонани давлат реестридан чиқариш тўғрисидаги мурожаати бўлмаган ҳолда қонунга зид равишда қабул қилинган.
Худди шунингдек, Термиз тумани ҳокимининг гайриқонуний қарорларига асосан «Оғамаматов Жумагелди», «Абдулла ўли Исқандар», «Файзли Иброҳим», «Жавоир Шалола ПША», «Малик Раҳмон» хусусий корхоналари ва «Ўзсув хоржий қурилиш» корхо-

— Вилоят ишлаб чиқаришнинг асосий тармоғи — қишлоқ хўжалигидаги ислохотлар амалга оширилишида қонуний ижроси таъминланиши қай аҳволда? Бу соҳада прокурор назорати ўрни нималар деб ўйлайсиз?
— Шу ўринда жавобни, аввало, саволинининг иккинчи қисмидан бошласам. Собиқ шўро тузуми барҳам топиб, мустақиллигимиз даври бошланганидан сўнг халқ хўжалигидаги мавжуд бўлган ҳолатни бир эсланг. Жамоа ва ширкат хўжалиқлари янги шароитларга мос келмаслиги ўз-ўзидан қўрилиб қолди. Президентимиз ташаббуслари билан ширкат хўжалиқлари тугатилиб, ерлар фуқароларга фермер хўжалиқи юртиш учун берилиб, бир вақтнинг ўзида собиқ ширкат хўжалиқларининг мол-мулки сотувга қўйилди ва тақсимлана бошланди. Янгидан ташкил топган фермер хўжалиқларининг эса ҳали таж-

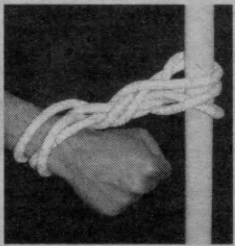
лар, қўрилган тадбирлар туфайли қишлоқ хўжалигидаги ислохотлар ўз самарасини бермоқда, деб айта оламиз.
Вилоят прокуратура органлари томонидан қайд этилган Фармон ижроси юзасидан мунтазам назорат тадбирлари олиб боришмоқда.
2008 йилнинг ўтган даврида қишлоқ хўжалиги соҳасидаги қонунлар ижроси юзасидан ўтказилган 35 та текшириш ва мониторинглар натижасига кўра 1739 та прокурор назорати ҳўжатлари қўлланилган. Сулдарга 182,7 млн. сўмлик 649 та арзила киритилиб, 26,5 млн. сўмлик зарар ихтиёрий ундирилиши таъминланган. Жилдий қонунбузилиш ҳолатлари юзасидан 16 та жиноят иши қўзғатилган.
Ер ўз эгасининг қўлига ўтмаса, қаровсиз қолиши, қўзланган самарани бермаслиги турган гап. Аниқланишича, жорий йилнинг 1 ап-

қонунлар ижросида жиддий қонунбузилишларга йўл қўйиш олатий тугата айлланган. Вилоят прокуратураси томонидан ўтказилган текширишда аниқланишича, жамиятининг галла омбори мудирлари М.Ашуров 369,6 тонна ва Э.Ўғулмов 38,3 тонна донни давлатга топширмасдан, растрата қилиш йўли билан талон-торож қилиб, давлат ва жамият манфаатларига жуда кўп миқдорда моддий зарар етказган. Текшириш жараёнида М.Ашуровдан 22,4 млн. сўм ва Э.Ўғулмовдан 5,6 млн. сўм зарар нақд пул тарзида ундирилди.
Фуқаролар манфаатларига пурут етказадиган ҳар қандай қонунбузилиш ҳолатлари исзис қолиб кетмайлди, албатта. Бунга йўл қўйган шахслар қонун олдиди белгиланган тартибда жавоб беришлари муқаррар.

Сўхбатдош: Шаҳодат УСМОНОВА

Инсоният цивилизацияси тарихидан аёнки, қадимда қулдорлар одамларни зўрлаб, мажбурийлаш ишлатилган. Бугунги тараққиёт даврига келиб қулдорликнинг янги бир қўрилиши — одам савдоси, трафик дунё ҳамжамияти муаммосига айланган.
Кимдир мўмай пул топиш илинжида хорижни орзу қилиб алданса, бошқаси бой бўлишининг «замонавий услуби» — одамларни сотиб ҳамюртларини алданган ҳам қайтмайлди.
Мазкур мавзудаги саволларимизга Бухоро вилоят прокуратураси ички ишлар органларида қонунлар ижроси устидан назорат бўлими бошлиғи Ўқтам СУЛТОНОВ жавоб берди.

қийин кечаяпти.
Вилоят прокуратураси томонидан вилоят ҳуқуқни муҳофаза қилувчи органлар билан ҳамкорликда бир қатор ишлар амалга оширилмоқда. Текширишларда, одамлардан фойдаланиш учун ёллаш билан боғлиқ ҳуқуқбузарликларнинг олдини олиш, «хавфли гуруҳ»га мансуб шахсларни аниқлаш, профилактик ҳисобга олиш ишларига асосий эътибор қаратилмоқда.
Вилоятда бир неча йиллардан буён «Истикболли авлод» ёшлар ахборот-маърифат марка-

шахсларга сотиб юборганини билдиради. Мазкур ҳолат юзасидан текшириш ўтказилиб, 2007 йил 16 февралда ЖПКнинг 83-моддаси 2-бандига кўра жиноят иши қўзғатиши рад этиш ҳақида қарор қабул қилинган. Ёки, Жондор туман ИИБга фуқаро Н.Давронов 2006 йил 22 июнда «Шоқир» исмли автобус ҳайдовчиси тоғаси Меҳридин ва бошқалари Россия Федерациясининг Бронича шаҳрига кўп иш ҳақи тўла-наниши ваъда қилиб, алдаб олиб бориб, паспортларини олиб қўйганлиги сабабли унга нисбатан қонуний чора қўрилиш сўраб мурожаат қилди. Ўтказилган терговли текширув натижаларига кўра, жиноят иши қўзғатишини рад этиш ҳақида қарор қабул қилинган.
Текширишлар тўлиқ олиб борилмаганлиги, аризада кўрсатилган вазлар тўлақонли текширилмаганлиги сабабли қабул қилинган қарорлар вилоят прокуратураси томони-

лованин уйига 2007 йил 18 августда Дилбар исми аёл келиб, унинг қизи Иқболхонни (исм ўзгартирилди) Хитой Халқ Республикасининг Урумчи шаҳрида яхши дароматли ишта жойлаштиришни ваъда қилиб олиб кетди. Фуқаролик паспортни қўлидан олиб қўйилган Иқболхон Дилбар «опа»сига фоҳишалик қилиб 4000 АҚШ доллари ишлаб бериши кераклигини эшиттач, алданганини билди.
Шунингдек, фуқаро Г.Матяқубова вилоят прокуратурасига 2004 йил январь ойларда «Дилбар» ва «Ҳаким» исми шахслар сингисини 1983 йилда тушган Тухтажон Матяқубовани алдаб, бирлашган Араб Амирликларида кўп миқдордаги ҳақ тўланадиган иш билан таъминлашни ваъда қилиб, Дубай шаҳрида фоҳишалик қилиш йўли билан 10000 АҚШ доллари ишлаб беришга мажбур қилганлиги ҳақида ариза билан мурожаат қилган. Ўтказилган текширишда жиноят-

АЛДАНГАН КИМ?

— Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси Сенатининг жорий йил 27-28 март кунларида бўлиб ўтган ўн учинчи ялпи мажлисида ўттиздан ортиқ масала, жумладан 25 та қонун қўриб чиқилди. Хусусан, мажлис ўз ишини «Одам савдосига қарши курашиш тўғрисида»ги Қонунни қўриб чиқишдан бошлагани бежиз эмас. Чунки, меҳнат миграцияси кучайиб бораётган бир пайтда бундай қонуннинг яратилиши муҳим аҳамият касб этади. Шубҳасиз, бу қонун трафикнинг олдини олиш, уни аниқлаш, баргараф этиш ва оқибатларини камайитиришга хизмат қилади.
Хуқуқни муҳофаза қилиш органлари томонидан трафик билан боғлиқ жиноятларнинг олдини олиш, шунингдек бу жирканч иллатга қарши курашиш борасида бир қатор ишлар амалга оширилмоқда. Жойларда юзма-юз мулоқотлар, давра сўхбатлари, ОАВ орқали мунтазам чиқишлар ташкил қилинмоқда. Бироқ, бунинг олдини олиш

зи иш олиб бормоқда. Жабрланганларга ушбу марказ томонидан тиббий, ҳуқуқий ёрдам кўрсатилиши ташкиллаштирилган.
— Бу борада фуқаролардан келиб тушган ариза, шикоят ва хабарларнинг қонуни талаби асосида ҳал этилиши хусусида нима дея оласиз?
— Одамлардан фойдаланиш учун ёллаш мазмунидаги мурожаатларнинг аксарияти ИИБ ҲООб профилактика инспекторлари томонидан ҳал этилади. Афсуски, бу борада жиноят иши қўзғатишини рад этиш ҳолатларига йўл қўйилганлиги аниқланган.
Жумладан, Қорақўл туман ИИБга фуқаро С.Бегмонова 2007 йил 29 январда ариза ёзиб, ака-ука Борис ва Мурод Барраевлар 2006 йил ноябрида уларига келиб, ўли З.Бегмонов ва укаси К.Эшовларни Қозғоғистон Республикасида фирмага ишта жойлаштириб, иш ҳақи учун 350 АҚШ доллари тўлаганини ваъда қилганини, аммо уларни Қозғоғистонга олиб бориб, бошқа

дан бекор қилиниб, қўшимча текшириш ўтказиш учун юборилди.
Ҳозир Ўзбекистон Республикаси ЖКнинг 135-моддаси 3-қисмида кўрсатилган жиноятни содир этган 2 нафар шахс қидирувга бўлиб, тезкор-қидирув ишлари олиб боришмоқда.
ИИБнинг маҳалла билан ҳамкорлиги яхши самара бермоқда. Зеро, ҳар бир оила, ҳар бир фуқаро ҳақида аввало, қўни-қўшни, маҳалла аниқ маълумотга эга бўлади.
— Аёл — ҳаёт бардавомлигини таъминлаш қудратига эга буюк зот сифатида қадрланади. Бироқ, фактларда қўрилишича, одам савдоси билан боғлиқ жиноятларда аёллар иштироки ҳам қузатилди.
— Энг огрик нуқта ҳам шунда. Бу «савдо» да «воситачи» сифатида аёлларни, оналарни, ҳатто воғна етмаган қизларни чет элга гараз нини — фаҳш ишлар учун алдаб олиб бориб сотаётганларнинг аксарияти аёллар.
Масалан, Бухоро шаҳрилик Д.Худойку-

чиларга нисбатан жиноят иши қўзғатилиши таъминланди ва дастлабки тергов ҳаракатлари ўтказилмоқда.
2008 йилнинг ўтган даврида худди шундай тоифада қўзғатилган, айни пайтда тергов жараёни давом этаётган 8 та жиноят ишининг 6 таси аёллар билан боғлиқ.
Чунончи, олотилик Д.Пўлатова, Бухоро шаҳрилик Ф.Қодирова, Н.Файзуллаева, М.Ягмуровалар ҳам бир хонадонда бекалика, она, аёл сифатида қадрланганга ҳақли эдилар. Бироқ, бу бахтни улар ўз ихтиёрлари билан ҳаром йўл орқали топилган бойликка алинганлари ачинарли.
Алданиб қолаётган — бегона юртдан уйига қайтолмаётганлар ҳам, шаъни тоғталиб, бадном бўлаётганлар ҳам қимминдир отаси, акаси ёки қизи, синглисидир. Аммо жабрланувчи бизнинг юрдошимиз эканлигини унутмайлик.
Моҳира ШАКАРОВА
сўхбатлашди

ЎЗБЕКИСТОН ЁШЛАРИ:

Биз гиёҳвандликка қаршимиз!

Гиёҳвандлик минг йиллардан буён таниш муаммо саналса-да, инсониятда бугунги кундаги каби кучли таҳдид солмаган эди. Жаҳон Соғлиқни сақлаш ташкилотининг баёнидига айтилишича, инсоният саломатлигининг бугуни ва келажаги учун энг катта глобал таҳдид гиёҳвандликдир.

Айрим мамлакатда келтирилишича, (Нью-Йоркдаги халқаро антинаркотик маркази) айни пайтда одамзоднинг 1 млрд.га яқини гиёҳвандликка қайсибир даражада мубтало бўлган. Энг ачинарлиси, уларнинг аксариятини ёшлар ташкил этиди.
Шу ва бошқа сабаблар боис дунё мамлакатлари гиёҳвандликка қарши кураш, унинг олдини олиш борасида муайян чора-тадбирларни амалга ошириб келмоқда. Хусусан, республикамизда ҳам бу борада кенг қамровли, катъий чоралар кўрилмақда. **Айитб ўтганимиздек, гиёҳвандлик иллати ўз домига ёшларни, ҳали оққорани таниб улгурмаган ўсмирларни тортиб кетмоқда. Усмир нега бу йўлга кириб қолади, унда орқага қайтиши учун имкон борми? Ёшларни бундай офатдан асраш учун яна нималарга эътибор қаратиш керак? Шу каби саволларга жавоб топиш мақсадида Тошкент шаҳар Наркология диспансери амбулатория бўлими mudiri Зафар ОТАБОВга мурожаат қилдик.**

— Зафар ака, диспансера асосан кимлар ва қандай ҳолатларда мурожаат қилинади (ихтиёрийми ёки...)?

— Нима демоқчи эканлигингизни тушундим. Кимлар мурожаат қилиши ўз-ўзидан аён, қандай ҳолатларда мурожаат қилишига келсак, ихтиёрийми ҳам, мажбурийми ҳам бор. Диспансеримизда беморни аноним рўйхатга қўйиш, анкета очиш, мас-

лаб этилади. Энг аввало, ҳаммаси беморнинг ўзига, иродасига боғлиқ. Бу жараёнда беморларимизнинг ёлгон гапириши бизга, беморнинг ўзига қийинчиликлар туғдиради.

!!!
«Гиёҳвандлик жамиятларни емириб, жиноятчиликнинг авж олишига, ОИТС каби бедаво касалликларнинг урчишига имкон яратяди, ёш авлодига, унга қўшиб инсоният келажагини фалокатга бошлайди».

Кофи Аннан, БМТ sobiq бош котиб

йилгача наркотики бўлмаган бўлса, бу жуда катта натижа.

Яна шундай ҳолатлар ҳам бўладики, бемор гиёҳвандликдан кутулиб, алкоголизм-

КЕЙИН КЕЧ БЎЛМАСИН...

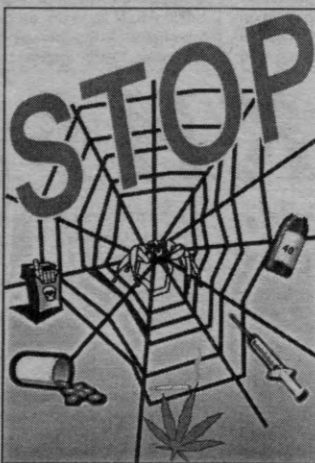
лаҳат бериш йўлга қўйилган. Яъни яширин даволаниш ихтиёрий.

Гиёҳванд моддаларни, алкоғолни суристьемол қилган, шу сабабдан жамоат тартибига таъжовуз қилиши мумкин бўлган шахсларга нисбатан мажбурий даволаниш қўланилади.

Асосий мақсадимиз беморни норматив ҳолатга қайтариш, уни яна жамиятнинг нормал аъзосига айлантиришдан иборат.

— Шаҳар диспансери рўйхатда турган гиёҳвандларнинг неча фоизини ёшлар ташкил этади?

— Айна пайтда бизда рўйхатда турган беморларнинг 80 фоизини ўттиз ёшгача бўлганлар ташкил этади. Бу ачинарли ҳол, албатта. Лекин шуни ҳам айтмоқчи эдимки, наркоманияга мойил ёшлар ҳақида кўпича бироз бўрттириб юборилди. Юртимизда олиб борилмаётган ёшларга оид чора-тадбирлар самараси сифатида бу борада ижобий ўзгаришлар кўзга ташланмоқда.

«Утириб қолган» беморлар бутунлай тузалиши, яъни гиёҳвандликдан халос бўлиши мумкинми? Мумкин бўлса бунинг учун қанча мудат керак?

— Умрининг охиригача героин истьемол қилмаслигини назарда тутадиган бўлсангиз, мумкин. Бемор бутунлай соғайиб кетиши учун комплекс ёндашув ва узоқ йиллар талаб этилади. Шунингдек, гиёҳвандликнинг босқинчига ҳам боғлиқ. Агар бемор иккинчи босқинчнинг бошланғич давридан ўтмаган бўлса, даволаниш оsonроқ кечяди. Бунда наркологдан ташқари психолог, психотерапевт, қолаверса беморнинг яқинлари кўмаги та-

га мукка кетиши мумкин.

— Икковидан қайси бирини даъволаш оsonроқ кечяди?

— Хар иккаласиям бир-биридан қийин кечадиган жараён.

— Даволаниб чиққан беморларнинг кейинги назорати қандай йўлга қўйилган?
— Бизда беморлар уч йилгача рўйхатга қўйилади, агар соғайиб рўйхатдан чиққан бўлса, бизга қайтиб келмасликка ҳаққи бор. Рўйхатда турган беморлар диспансерда даволаниб чиққач ҳам ўзи, оила аъзоси келиб маслаҳат олиб туришади. Врач ва ҳамшираларимиз даволаниб чиққан беморлар аҳволини назорат қилиб туради. Улар участка нозирлари профилактика рўйхатида туради. Биз берган маълумотнома уларнинг ҳақиқатда даволаниб чиққанини кўрсатади.

— Гиёҳвандларни даволаш жараёни ҳақида ҳам тўхталсангиз.

— Биринчи навбатда беморни муво ҳолати (абстинент синдром)дан халос қилишга эътибор қаратилади. Кейин психолог ва психотерапевт назорати остида реабилитация даври кечяди. Хар бир беморга индивидуал ёндашув талаб этилади. Тиббий реабилитация беморнинг характери, психологик аҳволига қараб олиб борилади.

— Диспансер томонидан профилактика ишлари ҳам йўлга қўйилганми?
— Албатта. Ишлаб чиқилган режага мувофиқ таълим муассасаларида, маҳалаларда, меҳнат жамоаларида уррашувлар ўтказилади. Кўргазмалар кўролган, фильмлардан фойдаланиш йўлга қўйилган.

Бошқа тиббиёт муассасаларида ҳам уррашувлар ўтказилиб, соҳага доир йўриқлар бериб борилади.

— Сунти пайтда энг кўп истьемол қилинаётган наркотиклар қайсылар?
— Олдий наша... Сабати уни топиш бошқаларига қараганда оsonроқ.

— Шу ўрнида яна бир савол туғяди:

оддий наша, яъни марихуанага ўрганиб қолишга олиб келмайди, деган фикр қанчалик асосли? Нашанинг инсон организмизга учун зарарли томонлари ҳақида нима-лар дейиш мумкин?

— Бу мутлақо нотўғри, бунинг устига зарарли тушунча. Қандай номланишдан қатъий назар гиёҳванд модда — гиёҳванд модда. Рухий қарамлик деган тушунча бор.

Бу оғир нарса. Бир куни туппа-тузук, зиёлинамо киши «Урта Осийда яшаб туриб, бир марта бўлсам наша чекиб кўрмаган одам бўлмас керак» деб қолди. Унинг бир пайтлар наша чекиб кўрган дамларини заъв билан эслашининг ўзиёқ ундаги онг ости рухий қарамлигидан дарак беради. Бундай одамлар қийин вазиятларда наркомания йўлини танламайди дейиш қийин.

— Кокани, сунгий психотроп моддалар билан боғлиқ ҳолатлар қайд этилганми?

— Ҳозиргача қайд этилгани йўқ. Бўлмасин ҳам.

— Наркотик истьемол қилиш билан боғлиқ ўлим ҳолатлари учраб турадими?

— Афсуски, кўп. Наркоман қаримайди, деган гап бор. Даволаниб чиққан айрим иродасиз беморлар олдинги дозирокда истьемол қилса... Бундан ташқари, героин сифатига ҳам боғлиқ. Гиёҳванд бунни фарқ-

лашга улгурмайди...

— Гиёҳванд моддалар ёшлар орасида қандай йўллار билан тарқалади деб ўйлайсиз?

— Албатта, бу масала билан шуғулландиган махсус идоралар бор. Олдий қилиб айтганда эса тунги барлар, дискотека каби жойларда наркоманинг неси вакиллари ўзига тўқ оила фарзандлари рўйи назоратсиз ёшларни излаб, улар ҳақида маълумот тўплаб юришади.

Қарабсизки, бир куни «тасодифан» улар учрашиб қолишади. Гиёҳвандликка дучор бўлган ёшлар билан суҳбатда деярли ҳаммаси биринчи «пробани» маст ҳолатда олишганини айтишади.

— Ота-оналар фарзандларини наркоманидан муҳофаза қилиши учун энг аввал нималарга эътибор бериши керак?

— Болага меҳр ва эътибор керак. Ортиқча меҳр уни талтайтириб юбориши мумкин, шунинг учун эътиборлорқ ҳам бўлиш керак. Энг асосийси, ота-онанинг шахсий намунаси. Чекма, ичма деб турган отанинг ўзи фарзандлари олдига маст бўлиб ўтиришида қандай мантқ бор? Бир беморимизнинг қийоси эсимдан чиқмайди. Наркоман ота «ломка» азобида ётганида уч яшар фарзанди унга шприц тутқазаяпти. Бола бечора унинг нималигини билмайди, билгани отаси ўзига уқол қилса азоб чекмайди, бақирмайди... Бундан ортиқ фожиа борми? Яна бир нарса, тиш, бунинг устига маънавий бойлик моддийликдан устун бўлган оила фарзандларини наркомания деган хавфдан холи дейиш мумкин.

— Касб таъзоси билан наркоманиянинг фожияларига гувоҳ бўлган шифокор, қолаверса, олдий инсон сифатида ёшларимизга айтадиган гапингиз?

— Ёшлар шуни унутмасинларки, бир марта бўлса-да истьемол қилинган гиёҳванд модда инсон хотирасида умрбод қолади. Агар яна шариот туғилса, йўқ дейишга ўзингизда куч тополмаслигингиз мумкин. Билим олинг, меҳнатда чиникинг, спорт билан шуғулланг, коммуллика интилинг — ёшлик инсонга шунинг учун берилган.

Суҳбатдош: Шавкат ЁдҒОРОВ

Илм-фан ва техника тараққий этаётгани, медицина кетма-кет ютуқларга эришаётганига қарамай, инсониятнинг энг катта муаммоси — гиёҳвандлик ва халқаро терроризмни бартараф этиш билан боғлиқ бўлиб қолмоқда. Гиёҳвандлик воситаларининг ноконуний муомалада бўлиши давлатларни, халқларни гафлат уйқусига тортиб, уларнинг иқтисодий, сиёсий, ҳуқуқий, маданий ҳамда маънавий салоҳиятини сустлаштиради. Бу ўзига хос таназзул демакдир.

АТРОФИНГИЗДАГИ ХАВФЛИ ЁВ

Гиёҳвандликнинг дунё давлатлари бўйлаб «визасиз» кириб бориши сабабларидан бири наркоманинг жиноят оламидаги энг кўп даромад келтирадиган соҳа эканлигидадир. Наркоманинг ва наркоманияга қарши олиб бориладиган тадбирларга қарамай, дунё миқёсида ишлаб чиқилаётган наркотик моддаларнинг 75 фоизи Афғонистон хиссасига тўри келмоқда. Халқаро экспертларнинг қайд этишича, наркоманинг келадаган даромаднинг асосий қисми террористик ташкилотлар улushi экан. Бундан кўриниб турибдики, наркоманинг қарши кураш ўз-ўзидан терроризмга ҳам қарши курашдир.

Глобал миқёсдаги ана шу хавфни ҳисобга олиб, Ўзбекистон ҳукумати томонидан наркотик моддаларнинг кириб келиши, савдоси ҳамда истьемол қилинишининг олдини олиш бўйича бир қатор тадбирлар амалга оширилмоқда.

Ўзбекистон Республикаси бир қатор халқаро ҳужжатларга, жумладан, «Гиёҳвандлик воситалари тўғрисида»ги ягона Конвенцияга, «Психотроп моддалар тўғрисида»ги Конвенцияга, «Гиёҳвандлик воситалари ва психотроп моддаларни байривчиликнинг равишида муомалага киритишга қарши кураш тўғрисида»ги БМТ Конвенцияларига қўшилган. Миллий қончилигимизда ҳам гиёҳвандликка қарши қатор меъорлар ишлаб чиқилган.

Гиёҳвандликнинг хар қандай тури ва кўринишига қарши кураш амалиётда юқоридаги халқаро ва миллий меъорларга амал қилган ҳолда олиб бориломоқда. Бу сўзлар исботи сифатида Вазирлар Маҳкамаси ҳамда ИИБ томонидан шу йилнинг февраль ойида «Ёшлар ўртасида гиёҳвандликка қарши кураш ойлги» эълон қилиниб, кенг миқёсда тадбирлар ўтказилганини ҳам мисол қилиб келтириш мумкин. Бундай тадбирларда ёшлар иштирокига жиғдий эътибор қаратилаётганининг маълум сабаблари бор.

2007 йилда республиканинг 4 та вилоятда ёшлар ўртасида жиноятлар ўсиши қайд этилган. Вазирлар Маҳкамаси томонидан берилган маълумотларга кўра, 2007 йил республика бўйича 20 дан зиёд талаба гиёҳвандликка оид жиноят содир этишган. Олий ўқув юрталарида 17 та ҳолатда наркотик модда истьемол қилиш ва унинг ноконуний муомалада бўлиши билан боғлиқ жиноятлар аниқланган.

Бугун «аср вабоси» номини олган наркоманияга қарши кураши тамаки чекиш ва спиртли ичимликлар истьемол қилишга (айниқса, ёшлар орасида) қарши кенг ва муттасил курашдан бошлаш керак. Бундан ташқари, гиёҳвандлик ва унинг оқибатлари ҳақида оммавий ахборот воситаларида тарғибот ва таъшиқот ишларини янада жонлантириш талаб этилади. Бу бедаво касалликка чалинган шахсларнинг қанчаси ўз оила ва жинларидан ажралган, яна қанчаси жиноят қўчасидан бошқа йул тополмай нобуд бўлмоқда. Бу иллат оқибатида жамият ва давлат кўраётган зарарни ҳеч нарса билан ўлчаб бўлмайди.

Гиёҳвандликнинг ҳали маънавий жиҳатдан шаклланиб улгурмаган ёшлар ўртасида тарқалишига сабаб жамият олдидаги масъулиятни ҳис этмасликдан келиб чиқяди. Шунинг учун хар бир шахс «юртимга қандай наф ёки зиён келтираяёган» деган саволга жавоб топтомои лозим. Зеро, Софокл айтгандек, «Инсон учун хизмат қилмаган тафаккур ниҳоятда даҳшатлидир».

Абдулмут НУРМАТОВ,
Намуд талабаси

Хасратлик теледастурлар

Dushanba TV

2008-yil 22-may, № 21 (594)

Моҳият
Ҳар доим вақ-
тим йўқ дегув-
чилар аслида ҳеч
нарсани қилмайдилар.
Г.ЛИХТЕНБЕРГ

26-may, Dushanba

07.00, 13.50, 18.00 Ҳафтанинг наволари
08.00, 15.00 Т/с «Жассига ўхшаши йўқ» 144-серия
09.30 Т/с «Париждаги муҳаббат» 16-серия
10.50 Мировые хиты
08.30, 17.00 Мировые хиты
09.30 Т/с «Париждаги муҳаббат» 15-серия
11.00 Prime time (рус)
11.30 Х/ф «Сокровища нации»
14.30 «Премьера» (рус)
15.30 Мультфильм
17.30 «Кинокурьер»
18.30 Т/с «Жассига ўхшаши йўқ» 144-серия
19.00 Т/с «Париждаги муҳаббат» 17-серия
19.00 Т/с «Париждаги муҳаббат» 16-серия
20.30 «Топ-10»
21.05 Ҳафтанинг наволари
21.30 Серил «24 часа»
22.20 Комедия «Свидетель на свадьбе»
00.05 Миксер

наволари
08.00, 15.00 Т/с «Жассига ўхшаши йўқ» 144-серия
09.30 Т/с «Париждаги муҳаббат» 16-серия
10.50 Мировые хиты
11.30 Х/ф «Свидетель на свадьбе»
14.30 Мультфильм
15.30 Мультфильм «Baby Terra Landiya»
17.30 «Премьера» (узб)
18.30 Т/с «Жассига ўхшаши йўқ» 145-серия
19.00 Т/с «Париждаги муҳаббат» 17-серия
20.20 Ҳафтанинг наволари
21.00 Мировые хиты
21.30 Серил «24 часа»
22.20 Х/ф «Незаконченная жизнь»
00.15 Миксер

TV МАРКАЗ канали ҳафталик дастури

09.30 Т/с «Париждаги муҳаббат» 17-серия
10.50, 17.00 Мировые хиты
11.30 Х/ф «Незаконченная жизнь»
14.30 «JannatMakon»
15.30 Мультфильм
17.30 «Топ-10»
18.05 Ҳафтанинг наволари
18.30 Т/с «Жассига ўхшаши йўқ» 146-серия
19.00 Т/с «Париждаги муҳаббат» 18-серия
20.30 «Звездолар»
21.05 Ҳафтанинг наволари
21.30 Серил «24 часа»
22.20 Киноколлекция: «Роман с камнем»
00.20 Миксер

10.50 Мировые хиты
11.30 Х/ф «Старикам тут не место»
15.30 Мультфильм
17.00 Мировые хиты
17.30 «Премьера» (рус)
18.00 Ҳафтанинг наволари
18.30 Т/с «Жассига ўхшаши йўқ» 148-серия
19.00 Т/с «Париждаги муҳаббат» 20-серия
20.30 «Тўғлар муборак»
21.30 Серил «24 часа»
22.20 Х/ф «Аферисты Дик и Джейн»
00.05 Миксер

31-may, Shanba

07.00 Ҳафтанинг наволари
08.30 Мировые хиты
9.30 Х/ф «Аферисты Дик и Джейн»
11.20 Мировые хиты
12.00 Baby hits
12.30 Мультфильм
14.30 «Топ-10»
15.05 Ҳафтанинг наволари
16.00 Семейное кино: «Маленькая мисс счастье»

1-iyun, Yakshanba

07.00, 11.10, 16.40 Ҳафтанинг наволари
08.30 Мировые хиты
09.00 Prime time (узб)
09.30 Х/ф «Шары ярости»
12.00 «Baby Terra Landiya»
12.30 Мультфильм
14.30 Т/с «Жассига ўхшаши йўқ» 144-148 сериаллар
17.40 «Спец репортаж»
18.00 Prime time (рус)
18.30 Мировые хиты
19.30 Ҳафтанинг наволари
20.30 «Кинокурьер»
21.00 Ҳафтанинг наволари
21.30 «Премьера» (рус)
22.50 Блокбастер: «Рэмбо-4»
23.00 Миксер

27-may, Seshanba

07.00, 08.30, 13.20, 18.00 Ҳафтанинг наволари

28-may, Chorshanba

07.00, 08.30, 13.25 Ҳафтанинг наволари
08.00, 15.00 Т/с «Жассига ўхшаши йўқ» 145-серия

29-may, Payshanba

07.00, 08.30, 13.30 Ҳафтанинг наволари
08.00, 15.00 Т/с «Жассига ўхшаши йўқ» 146-серия

26-may, Dushanba

12.00, 14.05 «Клип-минутка»
12.20 «Ералаш»
12.40 М/ф «Элизиум»
14.25 Х/ф «Астерикс и Абелликс против цезаря»
16.10 Мультфильм
16.30 «Музыкальная дорожка»
17.10 Х/ф «Битлдужс»
18.40 «Музыкальная дорожка»
19.20 Х/ф «Смертельное оружие-4»
21.20 «Музыкальная дорожка»
22.00 Х/ф «В прокат с водителем»

27-may, Seshanba

12.00, 14.00 «Клип-минутка»
12.20 «Ералаш»
12.40 М/ф «Волшебное приключение»
14.20 Х/ф «Матильда»
15.55 Мультфильм
16.15 «Музыкальная дорожка»
16.55 Х/ф «Мужчина по вызову»
18.25 «Музыкальная дорожка»
19.05 Х/ф «12 друзей Оушена»
20.45 «Музыкальная дорожка»
21.25 Х/ф «Водитель для Веры»

KAMALAK канали ҳафталик дастури

28-may, Chorshanba
12.00, 14.00 «Клип-минутка»
12.20 «Ералаш»
12.40 М/ф «Гру»
14.20 Х/ф «Илья Муромец»
15.50 Мультфильм
16.10 «Музыкальная дорожка»
16.50 Х/ф «Управление пнеом»
18.30 «Музыкальная дорожка»
19.10 Х/ф «Сеть»
21.00 «Музыкальная дорожка»
21.40 Х/ф «Звонок-2»

O'ZBEKISTON

5.55 Курсатувлар дастури.
6.00, 12.00 «Ассалом, Ўзбекистон!»
7.00, 13.00, 22.55 «Иқлим»
7.05, 23.10 Т/с «Икки тақдир»
7.45 «Дилхуш наволар»
8.00-8.45 «Тахлилинома»
8.45, 14.20, 17.15 «Олтин мерос»
8.50, 18.05 Т/с «Уч»
9.30, 17.55 «Изҳор»
9.35 «Ўзбекистон табияти»
9.55, 10.35, 13.05, 14.15, 16.10, 17.10, 20.00 ТВ аносис.
«Болалар сайёраси»:
10.00 «Болалар дунёси»
10.20 М/с «Картошкалар ва аждарҳо»
10.40 «Саъбатлар мархабли»
11.00, 14.00, 17.00, 21.00 «Ахборот»
11.10 «Ватанпарвар»
13.10 Б/ф «Сени излаб»
13.45 «Юртим бўйлаб» дастури: «Чуст личоклари»
14.25 «Олам ва одам» дастури: «Кўёш»
15.10 В/ф «Олис осмон»
16.15 «Бир кун»
16.40 «Ўзбекистон табияти»

17.20 «Ҳаёт ва қонун»
«Болалар сайёраси»:
17.40 «Эртақлар — яшиликка етаклар»
18.00 «Сизнинг адвокатингиз»
18.45 «Юртим бўйлаб» дастури: «Афсонавий шахарда»
18.55 «Сўнги кўнграқ»
19.15 «Оханглар оғушида»
19.25, 19.55, 20.55, 21.30 Эълонлар.
19.30 «Ахборот» /рус/
20.05 «ТВ шифокор»
20.10 Т/с «Ҳаёт синовлари»
20.50 «Минг бир воят»
21.35 «Парламент вақти»
21.55 Т/с «Сўнги қиролича»
23.00 «Кўширимсан, муҳаббат» /SMS/
23.50-23.55 Тунги наволар.
«Uzbekistan»:
23.55 Курсатувлар дастури.
24.00 «Юртим бўйлаб» дастури: «Бой-сун»
00.20 «Ўзбегим либослари»
00.50, 04.35 «Олтин мерос»
01.00 «Ахборот» /рус/
01.30 «Ватанпарвар»
02.20 «Чемпион»
02.40 «Тараққийёт сари»

30-may, Juma

12.00, 14.05 «Клип-минутка»
12.20 «Ералаш»
12.40 М/ф «Спирит»
14.25 Х/ф «Огонь, вода и медные трубы»
15.50 Мультфильм
16.10 «Музыкальная дорожка»
16.50 Х/ф «Георгиус»
18.25 «Музыкальная дорожка»
19.05 Х/ф «Хитрый вор»
21.10 «Музыкальная дорожка»
21.50 Большое кино. «Посланики»

29-may, Payshanba

12.00, 14.00 «Клип-минутка»
12.20 «Ералаш»
12.40 М/ф «Мальши в Париже»
14.20 Х/ф «Принцесса на горошине»
15.45 Мультфильм
16.05 «Музыкальная дорожка»
16.45 Х/ф «Без чувства»
18.15 «Музыкальная дорожка»
18.55 Х/ф «Приманка»
20.55 «Музыкальная дорожка»
21.35 Кинохит «Последняя фантазия»

31-may, Shanba

10.00, 12.00 «Клип-минутка»
10.20, 12.20 М/ф «Том и Джерри»
15.50 Рейтинговый фильм
15.50 Кинохит «Последняя фантазия»
17.30 «Музыкальная дорожка»
17.55 Х/ф «Большой папа»
18.10 Х/ф «Просто пришлите»
19.35 «Музыкальная дорожка»
20.15 Х/ф «Боевые ангелы»
22.00 «Музыкальная дорожка»
22.40 Х/ф «Затерянный скелет»

1-iyun, Yakshanba

10.00, 12.00 «Клип-минутка»
10.20 М/ф «Том и Джерри»
12.20 М/ф «Том и Джерри»
13.55 Рейтинговый фильм
15.45 Большое кино. «Посланики»
17.15 «Музыкальная дорожка»
17.55 Х/ф «Большой папа»
19.25 «Музыкальная дорожка»
20.05 Х/ф «Почетный дракон»
21.40 «Музыкальная дорожка»
22.20 Видеобитва:
1. «Ангел-А»
2. «10,5 балла»
3. «Глас бури»

РОССИЯ

04.00, 08.05 «Доброе утро»
08.00, 11.00, 14.00 Новости
08.25 «Малахов +»
09.25 «Модный приговор»
10.25 «Контрольная закупка»
11.25 Т/с «Агент национальной безопасности»
12.20 «Детективы»
13.00 Другие новости
13.25 «Понять. Простить»
14.20 «Писатель и вождь. Максим Горький»
15.00 Т/с «Огонь любви»
15.55 «Федеральный судья»
17.00 Вечерние новости
17.20 Жди меня
18.10 «След»
19.00 Т/с «Принцесса цирка»
20.00, 02.00 «Время»
20.30 Т/с «Братья»
21.30 «Вражда между самыми близкими»
22.30 Проект «Одноэтажная Америка»
23.20 Ночные новости
23.40 Искатели.
«Озеро-мирах»
00.25, 02.30 Х/ф «Библия»

04.00 «Доброе утро, Россия!»
07.55 Х/ф «Греки наши»
09.45, 16.50, 03.45 «Вести. Дежурная часть»
10.00, 13.00, 16.00, 19.00 «Вести»
10.25, 13.20 «Местное время. Вести - Москва»
10.45 Т/с «Частный детектив»
11.40 Х/ф «Зеленый фургон»
13.40 Т/с «Взрослые игры»
14.35 «Суд идет»
15.30 Т/с «Кулаги и партнеры»
16.30 «Местное время. Вести - Московская область»
17.05 Т/с «Женщина без прошлого»
18.00 Т/с «Родные люди»
19.30 «Местное время. Вести»
19.50 «Спокойной ночи, малыши!»
20.00 Т/с «Путейцы»
21.50 «Мой серебряный шар»
22.50 «Вести +»
23.10 «Честный детектив»
23.40 «Синемания»
00.10 «Дорожный патруль»
00.30 Х/ф «Зеленый дракон»
02.35 «Комната смеха»
03.25 Т/с «Ха»

НТВ

05.00 «Сегодня утром»
08.00 «Сладостные вели...»
09.00, 12.00, 15.00, 18.00, 21.40 «Сегодня»
09.20 «Чрезвычайное происшествие. Обзор за неделю»
09.55 «Кулинарный поединок»
10.55 «Квартирный вопрос»
12.35 Т/с «Адвокат»
14.30, 17.30 «Чрезвычайное происшествие. Обзор»
15.30, 02.20 Т/с «Возвращение Мухтара»
18.40 Т/с «Улицы разбитых фонарей»
20.40 Т/с «Закон и порядок»
22.05 Т/с «Погоня за ангелом»
23.05 «Школа злодеяния»
23.55 «Quattrotoppi»
00.30 Боевик «Солнечный удар»
03.15 Т/с «Косшары и фантазии»
04.15 Т/с «Близнецы» (США)

19.30 Т/с «Счастливы вместе»
10.00 М/с «Приключения Джинни Нейтрона, мальчика-гения»
10.30 М/с «Жизнь и приключения робота-подрастака»
11.00 М/с «Шоу Рена и Стимпки»
11.30 М/с «Детки подростки»
12.00 Т/с «Кларисса»
12.30 Такси в Питере»
13.00 Т/с «Женская лига: парни, деньги и любовь»
13.30, 20.00, 22.55, 02.35 «Дом 2»
14.30 Драма «Брат 2»
17.30 Комедия «Гуманоиды в колореле»
21.00 Комедия «Свадебный переполох»
23.55 Клуб бывших жен.
00.55 Драма «Сестры»
03.30 Т/с «Мое второе «Я»»

19.00 Т/с «За гранью возможного»
20.00 Т/с «Кости»
21.00 Д/ф «Тайные знаки». «Софья. Ведама. Воскресения»
22.00 Х/ф «Сухая кость»
00.00 Т/с «За гранью возможного»
01.00 Х/ф «Восставший из ада. Кровавое родство»
03.00 Культурология.
07.00 Удачное утро.
07.50 Музыка на ДТВ.
07.55 Телемагazin.
08.25-09.30 М/ф.
09.30, 21.00 Самое смешное видео.
10.00 Т/с «Агентство Алимби»
10.30, 15.00, 18.30 Судебные страсти.
11.30 Х/ф «Человек из черной Волги»
13.30 Т/с «Утомленные славы»
14.00 Т/с «Крутой Уокер»
16.00, 22.30 Т/с «Безмолвный свидетель»
16.30, 23.00 Т/с «CSI: Место преступления Лас-Вегас»
17.30 Т/с «Мылост как преступник»
19.30, 00.30 Чудеса со всего света.
20.30 Каламбур.
21.30 Самые невероятные видео.

00.00, 01.55 Голые и смешные.
01.25 «Карданый вал +»
02.25 Зверные шуточки.
07.00 М/с «Человек-паук»
07.55 М/с «Смешарики»
08.00, 11.30, 18.00 Т/с «Моя прекрасная няня»
08.30, 20.00 Т/с «Папины дочки»
09.00, 21.00 Т/с «Я лечу»
10.00, 01.00 Истории в деталях.
10.30 Т/с «Окто в доме хозяйин?»
11.00, 17.30 «Галилео»
12.30 Т/с «Дочки-матери»
13.30 Т/с «Папа на все руки»
14.00 М/с «Оливер Twist»
14.30 М/с «Тутенштейн»
15.00 Т/с «Приключения Вуди и его друзей»
15.30 М/с «Приключения Джеки Чана»
16.00 М/с «Чокнутый»
16.30 М/с «Школа волшебниц»
17.00 Т/с «Сабрина - маленькая ведьма»
18.30 Т/с «Герои»
19.30, 00.45 «б кадвор»
22.00 Т/с «Сердцедеди»
22.58 «Скажи!»
23.00 Х/ф «Большой папа»
01.30 «Слава богу, ты пришел»
02.45 Т/с «Моя комедия»
06.00 Музыка на СТС.

UZBEKISTON

5.55 Курсатувлар дастури. 6.00, 12.00 «Ассалом, Ўзбекистон!» 7.00, 13.00, 22.55 «Икким».

16.40 «Илохотлар инсон учун». 17.25 «Худудлар ҳаёти». «Болалар сайёраси»:

27-MAY Seshanba

6.55 «Ватаним менинг!», 7.00, 17.10 «Мультипанорама».

17.35 «Болалар табассуми». 17.40 «Мароқли математика».

21.45 «Уйларим». 22.10 «Нурли манзиллар». Бўстонлик тумани

04.00, 08.05 «Доброє утро» 08.00, 11.00, 14.00 Новости

РОССИЯ

04.00 «Доброє утро, Россия!» 07.50 «Жесткий романс Лидии Руслановой».

09.00, 12.00, 15.00, 18.00, 21.40 «Сегодня».

17.35 «Болалар табассуми». 17.40 «Мароқли математика».

02.25 Т/с «Рыцарь дорог». 03.15 Ночной клуб.

UZBEKISTON

5.55 Курсатувлар дастури. 6.00, 12.00 «Ассалом, Ўзбекистон!»

18.00 «Сизнинг адвокатингиз». 18.45 «Ҳаёт манзаралари».

28-MAY Chorshanba

9.00, 19.30 Т/с «Алия». 9.35 «Қадрдон қўшиқлари».

20.15 «Биз - ёшлар!», 20.20 «Автопатруль».

19.50 «Мисли гавахар». 20.50 «Интервью» /рус/.

04.00, 08.05 «Доброє утро» 08.00, 11.00, 14.00 Новости

РОССИЯ

04.00 «Доброє утро, Россия!» 05.00 «Сегодня утром».

09.00, 12.00, 15.00, 18.00, 21.40 «Сегодня».

17.35 «Болалар табассуми». 17.40 «Мароқли математика».

02.25 Т/с «Иерихон. Город обреченных».

O'ZBEKISTON

5.55 Курсатувлар дастури.
6.00, 12.00 «Ассалом, Ўзбекистон!»
7.00, 13.00, 22.55 «Иклим».

17.20 «Яхшилар ёди».
«Болалар сайраси»:
17.40 «Эртақлар – яхшиликка етаклар».

29-MAY Payshanba

6.55 «Ватаним менинг!»
7.00, 17.10 «Мультанорам».

17.35 «Болалар табасуми».
17.40 «Мароқли математика».

11.30-12.30 Ҳ/ф «Мадмуазель мушкетёр». 2-қисм.

SPORT

7.00 «Бодрое утро».
8.00, 18.30 «Хабарлар» (рус)

04.00, 08.05 «Доброе утро»
08.00, 11.00, 14.00 Новости
08.25 «Малахов +»

18.00 Т/с «Смешки».
12.30 Т/с «Закон мышеловки».

11.30 М/с «Детки подросли».
12.00 Т/с «Кларисса».

00.00 Т/с «За гранью возможного».
01.00 Ҳ/ф «Пришелец из бездны».

03.10 Ночной клуб.
05.10 Т/с «Секретный агент Макгайвер».

РОССИЯ

04.00 «Доброе утро, Россия!»
07.50, 03.10 «Во всем прощу»

18.00 «Сегодня утром».
08.00 «Наше все!»

07.00 М/ф.
07.45 М/с «Уолтер Мелон».

00.00 Т/с «За гранью возможного».
01.00 Ҳ/ф «Тайные знаки».

07.00 М/с «Человек-паук».
07.55 М/с «Смешарики».

O'ZBEKISTON

5.55 Курсатувлар дастури.
6.00, 12.00 «Ассалом, Ўзбекистон!»
7.00, 13.00, 22.55 «Иклим».

18.00 «Сизнинг адвокатингиз».
18.05 Ҳ/ф «Кайдасан, оймомо?»

30-MAY Juma

9.35 «Қадрдон қўшиқлар».
9.45 «Нафосат олами».

7.25 Курсатувлар тартиби.
7.30 «Салом, Тошкент!»

17.55 «Афиша»/рус/.
19.50 «Саломат бўлинг!».

04.00, 08.05 «Доброе утро»
08.00, 11.00, 14.00 Новости
08.25 «Малахов +»

10.00, 13.00, 16.00, 19.00 «Вести».
10.25, 13.20 «Местное время».

10.00 М/с «Приключения Джимми Нейтрона, мальчика-гения».

17.00 «Усп!».
19.00 Т/с «За гранью возможного».

02.55 Ночной клуб.
04.55 Т/с «Секретный агент Макгайвер».

РОССИЯ

04.00 «Доброе утро, Россия!»
07.50 «Муслиманов».

05.00 «Сегодня утром».
08.00 «Наше все!»

07.00 М/ф.
07.45 М/с «Уолтер Мелон».

00.00 Т/с «За гранью возможного».
01.00 Ҳ/ф «Крысы, или Ночная мафия».

07.00 М/с «Человек-паук».
07.55 М/с «Смешарики».

ЎЗБЕКИСТОН

5.55 Курсатувлар дастури. 6.00, 12.00 «Ассалом, Ўзбекистон!»...

21.40 «Кўнгил кўшиқ истаиди». Ўзбекистонда хизмат кўрсатган артист Эркин Рўзиматов...

31-MAY

Shanba

10.10 «Ешлар мила сайхат». 10.35 «Навоий ҳазинаси». 8.30, 18.50 Т/с «Эсмарежда»...

21.55 «Тошкент оқшми». 22.30 «Самарқанд гаҳари». 23.00 Б/ф «Автопойга»...

TOSHKENT

7.25 Курсатувлар тартиби. 7.30 «Салом, Тошкент!». 8.30, 18.50 Т/с «Эсмарежда»...

SPORT

8.00, 21.30 «Хабарлар» (узб.) 8.20 «Бодрое утро». 9.30, 18.30 «Хабарлар» (рус)...

05.00, 09.00, 11.00 Новости 05.10 Х/ф «Караван смерти»...

РОССИЯ

05.00 «Доброе утро, Россия!» 06.30 «Студия Здоровье»...

06.30 «Сказки Баженова». 07.00, 09.00, 12.00, 15.00, 18.00 «Сегодня»...

09.00 «Школа ремонта». «Маленькая уют-компания»...

15.00 Т/с «Приключения Индианы Джонса». 19.00 Д/ф «По следам Индианы Джонса»...

07.00 Удачное утро. 07.50 Музыка на ДТВ. 08.00, 08.25 Звериные шуточки...

07.00 Х/ф «Лесси». 08.55 М/с «Мелочь Мэнин»...

ЎЗБЕКИСТОН

5.55 Курсатувлар дастури. 6.00, 12.00 «Ассалом, Ўзбекистон!»...

20.40 «Кўна оҳанглар». 21.00 «Тахлилнома». 21.50 «Заковат»...

1-IYUN Yakshanba

9.35 «Келажак овози». 10.00 «Ватанпарвар». 10.30 «Дарнинг боласи»...

Халқаро болаларни химоя қилиш куни. 7.25 Курсатувлар тартиби.

TOSHKENT

7.25 Курсатувлар тартиби. 7.30 «Салом, Тошкент!». 8.30 Т/с «Эсмарежда»...

SPORT

8.00 «Хабарлар» (узб.) 8.20 «Бодрое утро». 9.30 «Кўнук стартлар»...

05.00, 09.00, 11.00 Новости 05.10 Х/ф «Не забудьте выключить телевизор...»...

07.20 «Диалогом о животных». 07.55 «Вся Россия».

08.25 «Едим дома». 09.25 «Quatroroute». 10.00 «Авиаторы»...

09.00 «Школа ремонта». «Кантри на высоте птичьего полета»...

20.00 Д/ф «Городские легенды». 21.00 Д/ф «Тайные знаки»...

07.00 Удачное утро. 07.50 Музыка на ДТВ. 08.00, 08.30 Звериные шуточки...

07.00 Х/ф «Веселые ребята». 08.55 М/с «Теремок»...

04.55 Комедия «Добраки». 06.30 «Сельский час»...

РОССИЯ

04.25 Х/ф «Раоплата». 06.00 М/ф. 06.30 «Дикий мир»...

05.00, 05.30 М/с «Ох, уж эти детки!» 06.00, 06.30, 07.00 М/с «Приключения Джимми Нейтрона»...

07.00 «Упс!». 08.00 М/ф. 08.30 М/ф «Кот по имени Ик»...

09.00 М/ф «Секретные материалы пов-шпионов»...

07.00 Удачное утро. 07.50 Музыка на ДТВ. 08.00, 08.30 Звериные шуточки...

07.00 Х/ф «Волшебная страна». 08.55 М/с «Полная противоположность»...

Мирзачўл туман прокуратурасининг вояга етмаганлар билан ишлаш фаолияти вилоят прокуратураси томонидан ўрганиб чиқилганда, амалга оширилган ишлар ижобий деб топилди. Буни туман прокуратураси ходимларининг туман ҳудудидagi 20 та умумтаълим мактаби ва 3 та касб-ҳунар коллежларида бўлиши, турли тадбирлар, давра суҳбатлари уюштириб туришида ҳам кўрсатилди.

Суратда: туман прокурори Бахтиёр Аралов 20-сонли ихтисослаштирилган мактаб-интернат ўқувчилари билан «Сиз ҳуқуқингизни биласизми?» мавзусида суҳбат уюштирмоқда.

Мамлакатимизда жиноий жазоларни либераллаштириш жараёнида вояга етмаганларнинг жиноий жавобгарлиги масаласига катта эътибор бериш жуда муҳимдир. Жиноят ҳуқуқида вояга етмаганларга нисбатан махсус нормаларнинг бўлиш зарурати туманимиз ва адолат тамойилларидан келиб чиқади.

Ўзбекистон Республикаси Жиноят кодексига асосан жиноят содир этиш пайтида 14 ёшга тулган, аммо 18 ёшга етмаганлар вояга етмаган шахс деб ҳисобланади.

Жиноят — ижтимоий ҳавфли иллат, вояга етмаганларнинг жинояти эса ушбу ил-

латнинг бир неча марта кучайганидир. Ҳар ҳолда вояга етмаганларнинг жинояти вояга етмаган жиноятига нисбатан унча кўп бўлмаса-да, жамиятимиз учун салбий таъсирга эга.

Жиноят кодексида асосан 18 ёшга етмаган жиноят содир этган шахсларга қўйиладиган асосий жазолар қўлланилади:

1. Жарима.
2. Ахлоқ тузатиш ишлари.
3. Қамоқ.
4. Озодликдан маҳрум қилиш.

Вояга етмаган шахсларга нисбатан қўшимча жазо чоралари қўлланилмайди.

Вояга етмаганларга жазо тайинлаш вақтида судлар ижтимоий ҳавфли қилишнинг ҳавфлилик даражаси ва хусусиятини ҳисобга олмасдан, балки судланувчининг шахсига ҳам кўпроқ эътибор бериши зарур. Лекин барча ҳолларда ҳам бунга амал қилинмаст.

Вояга етмаганларнинг алкоғоль ёки психотроп моддаларни истеъмол этган ҳолда

жиноят содир этишида уларни қаердан олганлиги, уни истеъмол қилиш шароити ҳамда бунга катталарнинг алоқадорлигини текшириб кўришга ва ўша шахсларга нисбатан жазо чорасини қўллаш масаласини ҳал қилишга эътибор бериш керак.

Жиноят кодексининг 86-моддасига асосан суд вояга етмаганларга жазо тайинлашда уларнинг ривожланганлик даражасини, турмуш шароити ва тарбиясини, соғлигини, жиноят сабабларини, катталарнинг унга таъсирини ҳисобга олади. Суд иш ҳолатларини ўрганиб чиқиб, шартли жазо тайинлаши ҳам мумкин.

Ҳалқимизда бир нақл бор: «Касаликни даволагандан кўра унинг олдини олиш осонроқдир». Ушбу ҳикматта асосан биз ҳам жиноятга жазо тайинлаб, шахсни қайта тарбиялагандан кўра, жиноят содир этилишининг олдини олишга кўпроқ аҳамият беришимиз керак.

Бунда фақат ҳуқуқни муҳофиза қилиш органлари эмас, балки бутун жамоатчилик иштирок этиши лозим. Албатта, бунда асосий мажбурият аввало оила зиммасида ётади. Оилавий муҳит яхши бўлмаसा, бола албатта кўчага интилади. У ерда кимнинг таъсирга тушади? Ким билан бир-

га бўлади? Шунинг учун оила мустаҳкам, ундаги муҳит соғлом бўлиши керак. Ота-оналар эса болаларига ўрнак бўлиб, уларнинг тарбиясига баъзида эмас, балки ҳар кун эътибор қаратиб, ўзларининг конституциявий ва фуқаролик бурчларини астойдил бажаришлари зарур. Ўз навбатида таълим муассасаларида ҳам болаларнинг бўш вақтига катта эътибор қаратиб, унинг тўғри тақсимланишини йўлга қўйиш, болаларни ҳар хил тўғарақларга жалб қилиш лозим.

Вояга етмаганлар жиноятчилигининг олдини олишда ўзини ўзи бошқариш органларининг ўрни ҳам юқори бўлиши керак. Ҳар бир ҳуқуқбузарлик, жиноят маҳаллада мутахассисларнинг ҳисобга олиниши керак. Бу фақат бизнинг миллатга хос хусусиятлардан биридир.

Мавлон ЛАТИПОВ,
Тошкент юридик коллежи ўқитувчиси

Эзгу орзу-ниятлар билан яшаётган ҳар бир инсон ўз келажагини фарзандлари камолида кўради. Шу маънода, Президентимиз ташаббуси билан 2008 йилнинг «Ёшлар йили» деб эълон қилиниши барча юртдошларимизни беҳад қувонтирди. Zero, мамлакатимиз аҳолисининг аксарият қисmini ташкил этадиган ёшларимизнинг ечимини кутаётган муаммолари, уларни эртанги кунимизнинг ҳақиқий эгалари этиб тарбиялаш масаласи бугун жамоатчилигимиз диққат-марказида турган асосий вазифадир.

Болалар тарбиясига барчамиз масъулмиз

Сўнги йилларда мамлакатимизда вояга етмаганлар ҳуқуқи ва манфаатларини таъминлаш борасида катта ишлар амалга оширилмоқда. Вояга етмаганларнинг ҳуқуқларига катта эътибор берилаётгани бежиз эмас. Чунки, мамлакатимизда аҳолининг 44 фоизини 16 ёшга тулганлар ташкил этади. Прокуратура органларининг вояга етмаганлар ва ёшлар ишлари бўйича олиб борилаётган кенг қўламли фаолияти билан муштаракликда амалда назоратнинг янги соҳаси — вояга етмаганлар ишлари бўйича прокурорлик назоратининг пайдо бўлишига олиб келди.

Яқинда ОАВда «Вояга етмаган шахсларнинг ҳуқуқларини ҳимоя қилиш тўғрисидаги қонун ҳужжатларининг такомиллаштирилиши муносабати билан Ўзбекистон Республикасининг айрим қонунларида ўзгартириш ва қўшимчалар киритиш ҳақида» Ўзбекистон Республикасининг қонуни эълон қилинди.

Ушбу қонун талаблари асосида Ўзбекистон Республикасининг Мазмурий жавобгарлик тўғрисидаги кодексига ҳам ўзгартириш ва қўшимчалар киритилди.

Жумладан, Ўзбекистон Республикасининг Мазмурий жавобгарлик тўғрисидаги кодекси 47-моддаси «ота-она қарамогидан маҳрум бўлган болалар тўғрисидаги маълумотларни шундай болалар турган муассаса раҳбари ёки фуқароларнинг ўзини ўзи бошқариш органи мансабдор шахси томонидан васийлик ва ҳомийлик органига хабар бермаслик ёки ота-она қарамогидан маҳрум бўлган болалар тўғрисида атайин нотўғри маълумотлар бериш — мансабдор шахсларга энг кам иш ҳақининг уч бараваридан етти бараваригача миқдорда жарима солишга сабаб бўлиши» тўғрисида ўзгартириш ва қўшимчалар киритилди.

Мазкур қонунчилик масъул шахсларнинг «вояга етмаганларнинг ҳуқуқларини ҳимоя қилиш бўйича жамоатчилик ишларини ташкил этмаганлик, ота-она қарамогидан маҳрум бўлган болалар ҳақидаги маълумотларни васийлик ва ҳомийлик органларига 7 кун муддатда тақдим этмаслик, шунингдек, бундай болаларни васийлик ва ҳомийлик органлари 3 кунлик муддатда тегишли давлат муассасаларига жойлаштириш чораларини» кўрмасликлари мазмурий жавобгарликка сабаб бўлишини белгилаб берди.

Ваҳоланки, муқаддам ота-она қарамогидан маҳрум бўлган болалар тўғрисидаги маълумотларни шундай болалар турган муассаса раҳбари ёки фуқароларнинг ўзини ўзи бошқариш органи мансабдор шахслари ўз вақтида васийлик ва ҳомийлик органига хабар бермаслик ҳоллари мавжуд бўлиб, кўп ҳолларда уларни маъмурий ёки интизомий жавобгарликка тортиш мумкин эмас эди.

Янги қонунларнинг қабул қилиниши ота-она қарамогидан маҳрум бўлган болалар тўғрисидаги маълумотларни шундай болалар турган муассаса раҳбари, фуқароларнинг ўзини ўзи бошқариш органи мансабдор шахсларининг ўз вақтида васийлик ва ҳомийлик органига хабар бермаслик ҳолларини аниқлаш ва уларга нисбатан маъмурий жавобгарлик қўллаш юзасидан маъмурий иш кўзатиш имконини беради.

Муқаддам ота-она қарамогидан маҳрум бўлган болалар фаолияти билан фақат туман халқ таълими бўлими қошидаги васийлик ва ҳомийлик ко-

миссияси шугулланиб, ушбу комиссия ўз фаолиятида асосий эътиборни ота-она қаровисиз қолган болаларнинг ҳуқуқ ва манфаатларини ҳимоя қилиниши аҳволига қаратиб келган.

Эндиликда фуқароларнинг ўзини ўзи бошқариш органлари мансабдор шахсларини васийлик ва ҳомийлик органлари билан муносабатда ҳамкорлик қилиш мажбуриятини юклаш билан уларнинг жавобгарлик масъулияти ҳам ошди.

Васийлик ва ҳомийлик органларига зудлик билан ота-она қаровисиз қолган болалар тегишли туман ҳокимининг қарорига асосан Тошкент шаҳридаги ва тегишли вилоятлардаги Меҳрибонлик уйлари ва СОС маҳалласига жойлаштириш чораларини кўришлари лозимлиги қонунда аниқ белгиланган.

Шунингдек, қонун талабларидан келиб чиқиб, тегишли туман ҳокимининг қарорига асосан ота-она қаровисиз қолган вояга етмаган болалар оилаларга фарзандликка берилиши мумкин.

Туманлардаги ФХДБ бўлимларидан йил давомида туманда неча нафар шахс вафот қилгани, суд қарорларига кўра неча шахс ўлган, неча нафар шахс бедарак йўқолган деб топилгани юзасидан тегишли маълумотлар олиниши ва туман маҳалла қўмиталари, таълим ва ижтимоий таъминот идораларидан олинган маълумотларга кўра, туманда ота-она қаровисиз ва қаровисиз қолган болалар мавжудлиги аниқланган, уларнинг неча нафари ҳозирги кунга қадар васийлик ва ҳомийлик комиссияси томонидан ҳисобга олингани ва жойлаштиришнинг қонуний шакллари белгиланганлигини аниқлаш мумкин бўлади.

Бундан ташқари туман ҳокимликларида Вазирлар Маҳкамаси ҳузуридagi вояга етмаганлар ишлари бўйича комиссиянинг талабларидан келиб чиқиб, барча фуқароларнинг ўзини ўзи бошқариш органлари, мактаб ва МТМларидан Ўзбекистон Республикаси Оила кодексининг 149-моддаси талабларига кўра туманда давлат ва жамият ёрдамига муҳтож вояга етмаганларни аниқлаш бўйича чора-тадбирлар кўриш мумкин бўлади ва маълумотлар тўплаб бериш масъулиятини юклайди.

Бунда асосий эътибор туманда ота-она қарамогидан маҳрум бўлган болаларни аниқлаш ва уларни қонунчиликда белгиланган тартибда ижтимоий муҳофиза қилиш, ушбу вояга етмаганларга қонун талаблари асосида ҳомий ва васий тайинлаш, фарзандликка бериш, ота-оналарини аниқлаб уларнинг яшаш жойларига юбориш ва тегишлича «Меҳрибонлик уйлари»га жойлаштириш учун барча чоралар кўрилиши лозим.

Абдусамод АГЗАМОВ,
Учтепа туман прокурорининг катта ёрдамчиси

Кунлардан бир кун Саъдулла Юсупов (исм-фамилиялар ўзгартирилган) оғайниси Саҳобиддинни кўчага учратиб қолди. Аслида бир иш юзасидан уни анча вақтдан буён қидириб юрганли. Шундай бўлса-да, аввал «иш»дан оғиз очмай, ўтган кунларни, хурсандчилик вақтларини эслади. Бироз суҳбатлари жонлангач, муддаога ўтди:

— Оғайни, бир «ёғи» иш бор. Хўп, десанг бафуржа ўтириб гаплашиб олардик, — деди Саъдулла Саҳобиддинга сирли жилмайиб.

— Нима иш экан. Пуллик иш бўлса, бажараверамиз.

— Сенга текин ишни айтардимид. Албатта пулликда. Пул бўлганда ҳам «қўқи»да, — Саъдулла бироз тин олиб, кейин секин шивирлади:

— Биттасини «тинчитиш» керак. Беш минг «қўқи»дан бераман.

— Ҳе, қўйсанг-чи. Ким экан ўша беш минг турадиган биттаси?

— Хотиним Муҳаббат.

— Ҳазилни ҳам ошириб юборасан-да. Бошимни қотириб нима қиласан? Бўладиган гапни гапирсангчи!

— Ҳе, ҳазили йўқ. Гапнинг дангалини

уларнинг бозори юришмай, банкрот бўлиб қайтиб келишганди.

Саъдулланинг ўзи эса илгари судланиб, ҳаётдан ҳулоса чиқармаган одам эди. Унинг нияти бузилишига эса Муҳаббат Курбонованинг унга қолдириб кетган омонатлари сабаб бўлганди. Аслида ҳаммага хотиним деб таништириб юрган Муҳаббат Курбонова унинг жазмани эди. Муҳаббатнинг айтишича,

Ара-

шойишлар, — деди Саъдулла хиринглаб.

Икковлон Саъдулланинг «Матиз» русумли автомашинасида Чорсу бозорига тушишди. 3000 сўмга болта сотиб олиб, автомаши-

дани Саъдулла жиддий оҳангга. — Менимча энг яхши йўли уни бўғиб ўлдириш. Сабаби овози чиқмайди. Пичоқ ҳам яхши-ю, лекин бир-икки марта пичоқласанг жон ҳолатда бақиринчи мумкин. Қўни-қўшинлар эшитиб қолса...

— Тўғри айтасан. Ишимизнинг ҳиди чиқмаслиги керак.

— Унда бир таклиф. Муҳаббатни дам оламиз, деб тоққа олиб чиқиб, у ерда «тинчитиб» қўя қолсак қандай бўларкин?

— Сен нима десанг мен розиман, — деди Саҳобиддин.

Улар Муҳаббатни тоққа алдаб олиб бориб, ўлдиришга келишишди. Суҳбат сўнгига Саъдулла Саҳобиддинга 3 метрлар келадиган арқонни берди. Сўнг қўшиб қўйди:

— Сени 5000 АҚШ доллари кутаяпти...

Саҳобиддин кечга яқин Муҳаббатнинг уйига қўнғироқ қилиб, жиддий гап бор деди. Улар учрашишди. Саҳобиддин бор гапни унга айтиб берди. Аввалига Муҳаббат ишонмади. Сўнг уйлаб қолди: шамол бўлма-са дарахтнинг учи қимирламайди.

Саҳобиддин эртасигаёқ ҳуққуни муҳофаза қилувчи органларга бўлаётган воқеалар ҳақида ариза билан мурожаат қилди. Орадан икки кун ўтгач, Саъдулла Саҳобиддин би-

Барбод бўлган «операця»

айтаётган.

Шу вақтгача Саҳобиддин Саъдулланинг ҳамма гапларини ҳазилга йўйиб ўтирганли. Энди унинг гапларидан вазият жиддийлигини англагандек бўлди.

— У сенга нима ёмонлик қилди? Нега уни ўлдиришмоқчисан?

— Буёғи менинг ишим. Нима қиласан суриштиривериб. Сенга пул керак. Ишни битирида пулни ол. Тўғриси, сен энг яқин, ишончли дўстим бўлганинг учун пул бегона бўлмасан, даяман.

Суҳбат шу ерга келганда Саҳобиддин уйланиб қолди. Кейин ўзига термулиб, жавоб кутиб турган Саъдуллага:

— Мен сенга уйлаб қўриб жавобини айтман, — деди жиддий оҳангга.

— Қўл телефонимни биласан, тезда жавобини айтасан, — деди Саъдулла.

Икки оғайнининг бундай очик гаплашишининг сабаби бор эди. Чунки улар 2007 йилнинг ёзида Украинага биргаликда қовун сотишга борган, мусофирчиликда анча-мунча яқин бўлиб қолишганди. Лекин ўшанда

бистонга бориб-келиб юрар, ўша ёқда бойваччаларнинг қирларини ювиб, дурустгина пул топарди. Сўнгги бор кетишидан олдин у «эри»га 7 млн. 800 минг сўмга тенг, яъни 24 турдаги тилла тақинчоқларини ташлаб кетганди. Саъдулланинг нияти ана шу тилла буюмларни эгасига қайтармаслик, бу ҳам етмагандек Муҳаббатнинг Уч тепа туманидаги уйига ҳам эгалик қилиш эди.

Орадан уч-тўрт кун ўтгач, Саъдулла Саҳобиддинга телефон қилиб, Чилонзор метроси ёнида учрашишни таклиф қилди.

— Саҳоб, — деди улар учрашишга. — Кўришинингдан шартимга розисан. Тўғрида, беш минг доллар қорнингни оғиртаримди? Одамлар бир умр ишлаб, бунча пулни тушида ҳам кўрмайди. Сен эса...

— Бўлди, бас қил, — деди Саҳобиддин Саъдулланинг тинмай гапиратганидан асабланиб. — Ишдан гапир. Сенингча нима қилиш керак?

— Ҳозир Чорсу бозорига бориб, битта ўткир болта сотиб оламиз. Иш қуролинг соз бўлса, машаққатинг оз бўлади деганку ма-

нанинг орқа ўриндиғига ташлаб қўйишди.

— Зур пичоғим бор. Тоза пўлатдан тайёрланган. Кеча бозорга тушиб хархлатиб чиқдим, — деди Саъдулла. — Пичоқ билан ўлдирасан. Болта билан 5-6 бўлакка ажратиб пакетларга жойлаштирасан. «Иш»ни битирганингдан сўнг мурдани «Матиз»га ортиб шаҳар чеккасига олиб бориб ёқиб юборамиз. Бензин ҳам тайёрлаб қўйганман.

Саъдулланинг ҳеч ҳайқимасдан, худди «қўйни ундай сўй, бундай бўлакка» дегандек гапирини Саҳобиддинни бироз довдиратиб қўйди. Оғайнисидиги бу ўзгарини кўрган Саъдулла уни руҳлангирган бўлди:

— Сен кўрқма Саҳоб. Ишни бажаришдан олдин ярим ишша ароқни уриб олсанг дадди бўласан.

— Эртага «операця»ни бажаришдан олдин бир учрашиб олсак, — деди Саҳобиддин.

Улар хайрлашишди. Эртаси кунни улар яна Чилонзор метроси бекатида учрашишди.

— Кеча кечаси бекатида «операця»ни қандай бажаришинг ҳақида уйлаб чиқдим, —

лан учрашиб унга пичоқ, болта ва арқонни берди.

— Муҳаббатни тоққа олиб бориб нима қиламиз. Уйда тинчитиб қўя қол, — деди Саъдулла.

Эртаси кунни Саҳобиддин Саъдулланинг уяли телефонига қўнғироқ қилди:

— «Иш» битди. Мурдани қопларга жойладим. Зудлик билан етиб кел.

— Уйга қандай қираман, — деди Саъдулла. — Уйнинг балқони яқинига келсанг, калитни ташлайман.

Худди шундай бўлди. Саъдулла уйга кирганида ҳуққуни муҳофаза қилувчи орган ходимлари уни қўлга туширди.

Ана шундай қилиб бир инсон ҳаёти сақлаб қолинди. Саъдулла Юсупов судда ўзини оқлаш учун минг бит уйин қилди, бўлмади. Зеро, терговдаги далиллар «ўжар» бўлади.

Акмалхўжа МАВЛОДОНОВ,
Бош прокуратура бошқарма катта прокурори
Зайниддин МАМАДАЛИЕВ,
«Huquq» мухбири

Адвокат алдовлари

Чўкаётган одам хасга ёпишади деганларидек, бошига мусибат тушган, танг аҳволда қолган киши бор-будини совуриб бўлса-да вазиятдан қишига уринади. Шундай вазиятда жўяли ёрдан беришга қодир киши унинг учун авлиё кўришни, унинг айтаган ҳар бир гапига амал қилади. Шундай қилса муаммоси ҳал бўладигандек, иши битадигандек, гўё. Хамшаҳримиз Холидаҳон Умирзоқованинг (айрим исм-фамилиялар ўзгартиб берилмоқда) бошига ҳам иш тушиб, ана шундай бир ҳолатбарорни топган эди. Аммо ишонган одами ҳолатбарор эмас, балки фибрибгар бўлиб чикди.

Кечки соат еттиларда эшик кўнғироғининг беҳосдан жиринглаб қолишидан охионада кўймаланиб юрган Холидаҳон сергак тортиди. Эшикни очганида остида турган милиция ходимларини кўриб каловланиб қолди.

— Биз шаҳар Ички ишлар бошқармаси жиноят қидирув бўлиmidанмиз...

Қолган воқеалар Холидаҳоннинг кўз ўнгига бир зумда бўлиб ўтди. Милиция ходимлари унга қандайдир қоғозларни кўрсатишиб, уйга қиришди ва эрининг, укасининг кўларига кишан тақиб олиб кетишди. Маълум бўлишича, Холидаҳоннинг турмуш ўртоғи ва укаси ўғирлик жиноятида айбланаётган, шунинг

учун ҳибсга олинган экан.

Холидаҳон жуда танг аҳволда қолди. Кўз ўнгига содир бўлган воқеалар уни буткул довирлатиб қўйди. Бироз каловланиб турди-да, сўнг телефонга ёпишди. У танишлари орқали «ўткир» адвокат топиш илнжига эди.

Адвокат Шавкат Йўлдошев Холидаҳонни илиқлик билан қарши олди. Бўлиб ўтган воқеаларни диққат билан эшитди. Кейин салмоқлаб гап бошлади:

— Мен аввал вазиятни билай, кейин сизга ўзим хабар қиламан.

Эртасига адвокат Ш.Йўлдошев Холидаҳонга телефон қилиб, ўз идорасига келишини айтди.

— Вазият оғир, — дея ўзини вақтинчун тутиб гап бошлади адвокат, — Эрингиз билан уқангизга

жиддий айб қўйилмоқда. Агар айб қўйилаётган модда билан жазолашса, қамалиб кетиши аниқ. Фақат...

— Нима фақат? — Холидаҳон тоқатсизланди. — Очикроқ гапираринг.

— Фақат жазони енгилли билан алмаштириш мумкин. Лекин одамга етказаман, — адвокат бироз тин олиб Холидаҳондаги ўзгарини кузатди. Кейин қўшиб қўйди:

— Агар пулни тезроқ берсак, иш осон кечади.

— Камроқ бўлмайми?

— Бу нима деганингиз? Мен уларнинг айтганини айтаяпман. Яна ўзингиз биласиз.

— Майли. Уйлаб кўрай.

— Фақат тезроқ...

Орадан кунлар ўтди. Бу вақт оралиғида адвокат тинимсиз Холидаҳонга телефон қилиб, пулни тезроқ бериш кераклигини ўқтирарверди. Оқир-оқибат Ш.Йўлдошев Холидаҳондан 2000 АҚШ

долларини олишга эришди. Олаётган пайтда бу пулни «керакли одам»ларга пора тариқасида беришни қайта-қайта такрорлади.

Вақт ўтиб жиноят ишлари бўйича Чилонзор туман суди томонидан Холидаҳоннинг турмуш ўртоғи ва укаси устидан кўрилаётган жиноят иши ўз якунига етиб қолди. Лекин енгил жазо тайинланиши тўғрисида умуман гап-сўз бўлмади. Шундан кейин Холидаҳон алданганини билиб, Ш.Йўлдошевдан 2000 АҚШ долларини қайтаришни талаб қила бошлайди. Лекин адвокат ана буш келмайди: қолган 3000 АҚШ долларини тегишли мансабдорга берсагина иши ҳал бўлиши мумкинлигини айтди. Орадан икки кун ўтиб, адвокат Йўлдошев ўзидан шубҳаланиб қолган Холидаҳонни ишонтириш учун уни жиноят ишлари бўйича Тошкент шаҳар суди биноси олдига олиб келди. Холидаҳонни машинада қолдириб, унинг кўз ўнгига ёши 30-35 ёшлардаги бир киши билан учрашиб, унга нималарини деганлигини айтди. Кейин Холидаҳоннинг олдига қайтиб келиб:

— Мана шу одам ишни ҳал қилади, — дейди илдоз билан.

— Сиз ишонмаяпсиз. Иш ҳал бўпти ҳисоб, қолган пулни тезла-тинглар деппти...

Хуллас, Холидаҳонни авраб ундан яна 1000 АҚШ долларини олишга муваффақ бўлади. Лекин бу билан қаноатланмаган адвокат қолган 2000 минг долларни ҳам қўлга киритиш йўлларини қидира бошлади. Шунинг учун яна тинимсиз кўнғироқ қилиб Холидаҳонни ҳол-жонига қўймайди.

Ҳам иши битмай, ҳам адвокатнинг тинимсиз кўнғироқларидан задал бўлган Холидаҳон оқир-оқибат ҳуқуқ-тартибот органларига мурожаат қилишга қарор қилди. Шунинг учун яна тадбир натижасида адвокат Ш.Йўлдошев ўз автомашинасида фуқаро Х.Умирзоқовадан фибрибгарлик йўли билан 2000 АҚШ долларини олаётган пайтда ҳуқуқ-тартибот ходимлари томонидан ушланди.

Жиноят ишлари бўйича Тошкент шаҳар судининг ҳукми билан фибрибгар адвокат Ш.Йўлдошев тегишли жазосини олди.

Жамолiddин ХОШИМОВ,
Тошкент шаҳар прокуратураси терговчиси

Музокаралар самара берди

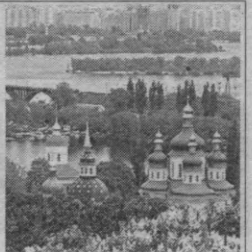
Ливан ҳукумати ҳамда мамлакатдаги муҳолифат кучлар манфаатини қўлаётган «Ҳизболлоҳ» ҳаракати ўртасида беш кун давом этган музокаралар ўз самарасини берди, деб хабар қилади «France Presse» ахборот агентлиги. Томонлар коалицион ҳукумат тузиш ҳамда сайловлар тўғрисидаги қонунга ўзгартишлар киритиш масаласини келишиб олдидлар. Эслатиб ўтиш жоизки, айнан шу пунктлар борасида яқдиллик бўлмаган сиёсий инқирознинг ҳўзилиб кетишига сабаб бўлган. Натияжада Ливан расман 2007 йилнинг ноябридан бери президентсиз қолмоқда.

Ливандаги сиёсий инқироз 2006 йил охиридан, «Ҳизболлоҳ» ҳаракати ваколатлар доирасини кенгайтириш ҳамда ҳукумат қарорларини бекор қилиш ҳуқуқига эга бўлишни талаб қилиб, коалицион ҳукумат таркибидан чиқиб кетганидан сўнг бошланган. Жорий йилнинг май ойида эса сиёсий инқироз қуролли қарама-қаршиликка айланди. 6 майдан 15 майгача давом этган қуролли тўқнашувлар натижасида Ливан ҳудудида 65 киши ҳалок бўлди.

Африкалик тарғиботчилар Украинада

19 май куни Киевнинг Соломенск туманида Нигериянинг икки нафар фуқароси ҳамда конголик шахс ушланган. Улар киевликларга шахар мэри лавозимига кўрсатилаётган номзодлардан бирини қўллаб-қувватлаш эъзига пул таклиф қилишган. Украина ИИВ раҳбари Юрий Луценконинг баёнот беришича, нигериялик ҳамда конголик «тарғиботчилар» амалдаги мэр Леонид Черновецк номзоди учун ташвиқот ишларини олиб боришган. Украина пойтахти меҳмонлари сайловчиларга ҳар бир овоз учун 300 гривен (65 АҚШ доллари)дан таклиф қилишган. Таъкидлаш жоизки, Киевнинг амалдаги мэри нигериялик Сандей Адельжа томонидан бошқариладиган «Худо элчихонаси» диний сектаси аъзосидир. Луценконнинг айтишича, Киевда овозларни сотиб олишнинг аниқ тизими ташкил этилган. Аввалроқ, Украина хавфсизлик хизмати «Вавилон» деб ном олган овозларни сотиб олиш схемасини фош этганди. УХХ

томонидан аниқланган ҳолатлар бўйича Киев прокуратураси томонидан «Инсондорларни танлаш ҳуқуқини амалга оширишга тўсқинлик қилиш» моддаси билан жиноят иши қўзғатилди. Киев мэри ҳамда шахар кенгашига депутатларнинг навбатдан ташқари сайлови жорий йилнинг 25 май куни ўтказилади. Эслатиш жоизки, Украина ҳукумати томонидан Киевнинг амалдаги мэри Леонид Черновецкга нисбатан ишончсизлик билдирилгандан сўнг, мамлакат парламенти навбатдан ташқари сайловларни белгиланган эди, деб хабар қилади «Интерфакс» ахборот агентлиги.

Наркотрафик ёпилаяпти

20 май куни Болгария божхона қўмитаси ходимлари Туркия билан чегара ҳудудида 93,5 килограмм героин моддасини ушлаб қолди. Умумий қиймати 10 миллион АҚШ долларига тенг бўлган бу гйехандлик воситаси Туркиядан Болгарияга Малко Гарново чегара пунктдан ўтмоқчи бўлган автомашина ичига яширилган экан. Ҳайдовчи билан йўловчи ҳибса олинган. Мутахассисларнинг айтишича, 2007 йилда Европа Иттифоқи аъзосига айланган Болгариядан Туркия орқали Фарбий Европа давлатларига наркотик моддаларни ўтказишда транзит сифатида фойдаланилмоқда. Жорий йилнинг 10 март куни болгар божхоначилари Сербия билан чегара ҳудудида 163 килограмм героин моддасини ушлашган эди. 2007 йилда мамлакат ҳуқуқни муҳофаза қилувчи органлари томонидан жами 977 килограмм наркотик модда олиб қўйилган. Бу кўрсаткич 2006 йилга нисбатан икки баробар кўпдир. Эслатиб ўтиш

жоизки, ўтган ойда Болгарияда сиёсий жанжал юзага келди. Мамлакат парламенти ҳукуматни наркотрафикни назорат қиладиган жиний уюшмалар билан алоқадорликда айблади. Парламент комиссиясининг таъкидлашича, ички ишлар вазирлигининг маъсул ходимлари наркосавдогарларга махфий маълумотларини етказиб туришган. Жиноятчилар ҳам жазодан қутилиб қолганда бу маълумотлардан унумли фойдаланиб келишган, деб хабар қилади «AFP» ахборот агентлиги.

Ёрдам берилмайди

Ҳаҳон банки вакиллари банк томонидан табиий офатдан зарар кўрган Мьянмага ҳеч қандай молиявий ёрдам берилмаслигини билдирдилар. Баёнотда айтилишича, Мьянма ўзининг асосий қарзини узиш чораларини 1998 йилдан бери кўрмаётганили боис шундай қарорга келинган. Ҳаҳон банкининг ижрочи директори Хуан Хосе Дабуб «Ҳаҳон банки Мьянмага ёрдам беришига тайёр эмас» деган сўзлар билан бу масалага ақун ясади. Расмий маълумотларга кўра, «Наргис» циклон натижасида кўрбон бўлганлар сони 77 мингга етган бўлиб, 56 минг киши бедарак йўқолган. Табиий офат натижасида Мьянма ўн миллиард доллар миқдоридан зарар кўрган.

Кўп гап...

да айтилишича, капитан Роберт Наиракнинг қотилишида гумон қилинаётган 57 ёшли Кевин Крилли ушбу жиноятдан сўнг анча вақт Ирландия Республикаси ва АҚШда яшириниб юрган. 1998 йилда имзаланган Белфаст келишувига кўра аввал содир этилган жиноятларда гумон қилинаётган «ИРА»нинг барча аъзоларига озодлик ваъда қилинган. Шу боис Крилли ўз ватани Жанубий Армага қайтган. 2007 йилда у Шимолий Ирландия телевиденесидан «Би-Би-Си» томонидан намойиш этилган ҳужжатли филмда чиқиб, капитан Наирак қотилиши содир этилиш вазияти ва ҳолатига доир масалаларни муҳокама этишда қатнашди. Шундан сўнг, протестант сиёсатчилар иш қайтадан кўрилишини ва Криллининг ҳибса олиншини талаб қиладилар. 1977 ва 1978 йилларда Наирак иши юзасидан олти киши ушланган эди. Бироқ полиция озодликда қолган яна уч нафар шахсни сўроқ қилишга ҳаракат қилган. Улардан бири, Терри Мак Кормик ҳозиргача АҚШда яшириниб юрибди. У ҳам «Би-

Би-Си»нинг филмида суратга тушиб, қотилликдаги ўз ролини изоҳлашга ҳаракат қилган. 29 ёшда ушланган капитан Роберт Наирак Шимолий Ирландиянинг 40 йиллик низосидаги энг сирли ва ёркин иштирокчилардан бири бўлган. Низо натижасида ушланган 700 та британиялик ҳарбийдан фақатгина унинг жасди топилмаган. Наирак Шимолий Ирландиядаги хизмати давомида ўзини «ИРА» жангариси деб таништириб, тўрт мартаба жуда хавфли ва оғир операцияларни бажарган. Ҳали ҳануз, Наирак қандай қилиб шунча вақт фош этилмай, яширин жосуслик фаолиятини олиб бораётгани ҳарбийларни ҳайратда қолдирмоқда. Чунки «ИРА» сафида пайдо бўлган янги шахс дарҳол шубҳа ва гумонлар остига олинарди. Айрим

фиқрларга кўра, у ўз хавфсизлигини Британия қўшинларининг ҳаракатлини тўғрисидаги маълумотларни «ИРА» жангарилари билан ўртоқлашиши оқибатида таъминлаб турган бўлиши мумкин. У 1977 йилнинг 14 май куни ҳарбий базадан чиқиб, чегара ҳудудида жойлашган «Уч зина» қаҳвахонасига келди. Бу ерда Наирак ўзини «ИРА» аъзоси Дэни Мак Эрайн деб таништириб, ватанпарварлик руҳидаги қўшиқлар айтди. Лекин, қандай қилиб чегарани ноқонуний равишда кесиб ўтиш мумкинлиги тўғрисидаги саволлари билан ўзига нисбатан шубҳа туғдирди. Тунги соат 12ларда Наирак автомобиллар турар жойида «ИРА»нинг жангарилари томонидан ўғирлаб кетилди. Бир соат давом этган шўқатсиз сўроқдан сўнг, отиб ташланди.

Жосус жазоланди

АҚШда жосуликда айбдор деб топилган ироқлик таржимон 10 йилга озодликдан ҳамда АҚШ фуқаролигидан маҳрум этилди, деб хабар қилади «AFP» ахборот агентлиги. Асл миллати ва шахси ошкор этилмаётган кимса бошқа исм-шариф ёрдамида АҚШ фуқаролигини олиб, 2003 йилда АҚШнинг Ироқдаги армиясига таржимон бўлиб хизматга кирган экан. Аниқланишича, у ноқонуний равишда олган махфий ҳужжатлар ҳамда ҳарбий карталар нусхаларини унинг Нью-Йоркдаги уйидан топилган. Хусусан, Ироқни бомбардимон қилиш операцияларининг бири хусусидаги, Мақкага йўл олган зиёратчиларни қўриқлаш, шунингдек, Ироқнинг Нажаф шаҳрида амалга оширилган ҳарбий операция тўғрисидаги ҳужжатлар нусхалари ушбу топилмалар ичидан чиқди. Жосус турли вақтларда ҳар хил исмлар: Абдулҳаким Нур, Абу Ҳаким, Нуриддин Малки, Алмалики Нур ва Алмалик Нур Эддин исмлари билан фаолият кўрсатганлиги аниқланган.

Ҳаракат асосчиларидан бири

«Тамил-Илама озодлиги йўлбарслари» ҳаракатининг раҳбарларидан бири Балраж 20 май куни Шри-Ланканинг Ванни шаҳрида юрак хуружи натижасида вафот этди. «Тамил йўлбарслари» ҳарбий қанотининг биринчи кўмондони бўлган Балраж, 1991 йилдан 1993 йилгача ва 1995 йилдан 1997 йилгача айирмачиларнинг ҳарбий кучларини бошқарган, шунингдек, махсус операцияларга ҳам бошчилик қилган. 2003 йилда Шри-Ланка ҳукумати билан эришилган тинчлик вақтида Балраж Сингапурдаги кардиология марказида юрак операциясини бошидан ўтказган. 2008 йилнинг февралда эса юрагидаги муаммолар туфайли шифохонага ётқизилганди, деб хабар қилади «Tamil Net» ахборот агентлиги.

Ўлим жазоси бекор бўлди

«Mixnews.lv» ахборот агентлигининг хабар беришича, Латвия ҳукумати мамлакат Жиноят кодексига ўзгартиш киритиш тўғрисидаги қонун-лойдҳасини қўллаб-қувватлади. Унга кўра, қонун матнидан «ўлим жазоси» деган тушунча олиб ташланади. Эндликда, мазкур қонун-лойдҳасини мамлакат парламенти маъқуллаш лозим. 1996 йилда Республикада ўлим жазосига мораторий эълон қилинган бўлиб, Жиноят кодексининг бир неча моддаларидаги ўлим жазосининг олиб ташланиши назарда тутилган. Хусусан, қонун инсонни ҳарбий жиноятлар, шунингдек, тинчлик вақтида ўта шўқатчиларга қотиллик жиноятини содир этганлик учун қатл этишга «рухсат» берарди. Сўнгги йилларда Латвия ҳам ҳарбий, ҳам тинчлик вақтида ўлим жазосидан умуман воз кечишни назарда тутадиган қатор халқаро протоколларни имзолаган.

Францияда «Тьерри» ушланди

«France Presse» ахборот агентлигининг хабар беришича, шеанба куни Франциянинг жануби-ғарбидagi Бордо шаҳрида «ЕТА» баск террорчилик гуруҳи раҳбари — «Тьерри» лақаби билан танилган Хавьер Лопес-Пенья ҳибсага олинган. Лопес-Пенья испан ҳамда француз полицияси томонидан ўтказилган махсус операция натижасида уч нафар издози билан яширин квартирада ушланган. Маълумотларда айтилишича, «ЕТА»даги биринчи рақамли террорчи ҳисоблан-

миш Лопес-Пенья баск айирмачиларининг сиёсий раҳбарлари қаторига кирди. У билан ушланганлар ҳам айнан «раҳбарий» сафида эканлар. Мана 40 йилдирки «ЕТА» гуруҳи Испанияда басклар мамлакатининг мустақиллиги учун курашиб келмоқда. Утган давр мобайнида террорчилар қўлида 820 киши қурбон бўлган. Испания хавфсизлик хизмати эса 1983 йилда Хавьер Лопес-Пеньяни қидирувга берганди.

